

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN OLUMLU ÇOCUKLUK
YAŞANTILARI İLE ÖZ DUYARLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

TEZİ YAZAN
Can TORAMAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

I. Tez Danışmanı: Prof. Dr. Nurgül ÖZPOYRAZ
II. Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mustafa KALE
Jüri Üyesi: Prof. Dr. Binnaz KIRAN (Mersin Üniversitesi)
Jüri Üyesi: Prof. Dr. Ayşe AVCI
Jüri Üyesi: Doç. Dr. Soner ÇAKMAK(Çukurova Üniversitesi)

MERSİN / HAZİRAN 2022

ONAY**T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE**

201810049 numaralı öğrencimiz olan Can TORAMAN tarafından hazırlanan “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Olumlu Çocukluk Yaşantıları İle Öz-Duyarlıkları Arasındaki İlişki” başlıklı bu tez çalışması jüri üyelerimiz tarafından oy birliği ile Psikoloji Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

(Enstitü Müdürlüğünde Asıl Sureti Islak İmzalıdır)

Üniv. İçi asıl üye - Tez Danışmanı - Jüri Başkanı: Prof. Dr. Nurgül ÖZPOYRAZ

(Enstitü Müdürlüğünde Asıl Sureti Islak İmzalıdır)

Üniv. İçi – Jüri asıl Üyesi: Doç. Dr. Soner ÇAKMAK (Çukurova Üniversitesi)

(Enstitü Müdürlüğünde Evrak Aslı İmzalıdır)

Üniv. Dışı - Jüri Asıl Üyesi: Prof. Dr. Binnaz KIRAN (Mersin Üniversitesi)

(Enstitü Müdürlüğünde Evrak Aslı İmzalıdır)

Üniv. İçi Asıl Üyesi : Prof. Dr. Ayşe AVCI

(Enstitü Müdürlüğünde Evrak Aslı İmzalıdır)

Üniv. İçi – Jüri Asıl Üyesi: Doç. Dr. Mustafa KALE

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

(Enstitü Müdürlüğünde Kalan Asıl Sureti İmzalıdır)

17/ 06/ 2022

Doç. Dr. Murat KOÇ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’ndaki hükümlere tabidir.

ETİK BEYANI

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabul ettiğimi beyan ederim.

Can TORAMAN

İTHAF

Üzerimde emeği bulunanlara...

“İnsan, “Evren” dediğimiz bütünü bir parçasıdır. Ve bu parça zaman-uzay düzlemi içinde sınırlıdır. Kendini, düşüncelerini ve duygularını bütünden ayrı ve bağımsız olarak deneyimler ve bu deneyim bilincinin bir tür optik yanılsamasıdır. Bu yanılsama bizim için bir tür hapisanedir; bizi kişisel arzularımızla ve bize en yakın bir kaç, kişiye karşı gösterdiğimiz sevgi ve şefkatle sınırlandırır. Görevimiz, tüm canlıları ve tüm doğayı güzelliğiyle kucaklamak için şefkat çemberimizi genişleterek kendimizi bu hapisaneden kurtarmak olmalıdır. Kimse bunu tam olarak başaramaz, ancak böyle bir başarı için çabalamak kendi başına özgürlüğün bir parçası ve iç güvenliğin temelidir. ”

Albert Einstein

TEŞEKKÜR

Çalışmam boyunca akademik destekleriyle, bana yardımcı olan değerli tez danışmanlarım Doç. Dr. Mustafa KALE' ye ve Prof. Dr. Nurgül ÖZPOYRAZ 'a en içten teşekkürlerimi sunarım. Yüksek lisans öğrenimim boyunca engin bilgilerini fedakar bir şekilde aktarmaya çalışan değerli hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Soner ÇAKMAK, Prof. Dr. Gülşah SEYDAOĞLU, Klinik Psikolog Anjelika ŞİMŞEK, Prof. Dr. Şükrü UĞUZ, Dr. Seyda MAVRUK ÖZBİÇER ve Doç. Dr. Murat KOÇ' a çok teşekkür ediyorum. Tezime eşsiz fikirleriyle desteklerini sunan değerli tez jüri üyeleri Prof. Dr. Binnaz KIRAN, Prof. Dr. Ayşe AVCI hocalarıma teşekkürlerimi sunarım.

Tüm hayatım boyunca destekleriyle daima yanımda olan, bana daima destek olan babam Baki TORAMAN, annem Selvi TORAMAN, biricik abim klinik psikolog Çağdaş TORAMAN' a ve Eşi Uzman Psikiyatrist Merve ÇAVDAR TORAMAN' a çok teşekkür ediyorum.

Her daim umut kaynağım olan canım kızım Hayal TORAMAN ve canım eşim Gül TORAMAN' a sonsuz teşekkürleri sunarım.

Son olarak da eğitim hayatıma katkı veren tüm herkese çok teşekkür ederim. Hepinize minnettarım.

Can TORAMAN

ÖZ

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN OLUMLU ÇOCUKLUK YAŞANTILARI İLE ÖZ DUYARLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Can TORAMAN

Yüksek Lisans Tezi, Psikoloji Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Nurgül ÖZPOYRAZ

Haziran 2022,90 sayfa

Bu araştırma okul öncesi öğretmenlerinin olumlu çocukluk yaşantıları ve öz duyarlıkları arasındaki ilişkiyi incelemektedir.

Araştırmanın örneklemini Hatay ili merkez ve ilçelerinde yer alan 321 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Bu çerçevede 2021-2022 yılı eğitim öğretim yılında Hatay ilinde görev yapmakta olan 243 kadın (% 75,2) ve 80 erkek (% 24,8) öğretmene ölçekler uygulanmıştır. Verilerin toplanmasında literatür doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu”, Bethell ve diğerleri (2019) tarafından geliştirilen Çiçek ve Çeri (2021) tarafından Türkçeye uyarlanan “Olumlu Çocukluk Yaşantılar Ölçeği”, Neff (2003b) tarafından geliştirilen, Akın vd. (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan “Öz Duyarlık Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 22 paket programında analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterdiği görüldükten sonra Pearson Korelasyon analizi, t testi analizi ve anova tekniği kullanılmıştır.

Pearson korelasyon analizine göre Okul Öncesi Öğretmenlerinin olumlu çocukluk yaşantıları ile öz duyarlık puanları arasında orta düzeyde, pozitif yönde ve anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucu bulunmuştur. Anova sonuçlarında ise doğum sıralamasına göre, tek çocuk olan katılımcıların küçük, ortanca ve büyük kardeş olan katılımcılara göre Öz duyarlığın alt boyutlarından paylaşımların bilincinde olma kategorisinde daha düşük puana sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Öğretmenleri, Olumlu Çocukluk Yaşantıları, Öz Duyarlık.

ABSTRACT**THE RELATIONSHIP BETWEEN THE LEVELS OF POSITIVE CHILDHOOD EXPERIENCES AND SELF-COMPASSION OF PRESCHOOL TEACHERS****Can TORAMAN****Master's Thesis, Department of Psychology****Supervisor: Prof. Dr. Nurgül ÖZPOYRAZ****June 2022, 90 pages**

The aim of this study is to examine the relationship between positive childhood experiences of preschool teachers and their self-compassion.

The sample of the study consists of 321 pre-school teachers in the center and districts of Hatay. In this context, the scales were applied to 243 female (75.2%) and 80 male (24.8%) teachers working in the province of Hatay in the center and districts of Hatay 2021-2022 academic year. In data collection, "Personal Information Form" prepared by the researcher, "Positive Childhood Experiences Scale" developed by Bethell et al. (2019) and adapted into Turkish by Çiçek and Çeri (2021) and also "Self-Compassion Scale" developed by Neff (2003b) and adapted into Turkish by Akin et al. (2007) were applied.

The data obtained in there search were analyzed in the SPSS 22 package program. After it was seen that the Pearson Correlation analysis, t-test analysis and anova technique were applied after finding out that the data had normal distribution .

According to the results of the Pearson correlation analysis, it was found that there is a moderate, positive and significant relationship between the positive childhood experiences of the Preschool Teachers and their self-compassion scores. As regards to Anova results, According to the order of birth, it was concluded that the only child participants had a lower score in the category of being aware of sharing, one of the sub-dimensions of Self-compassion, compared to the participants with younger, middle and older siblings.

Keywords: Preschool Teachers, Positive Childhood Experiences, Self-Compassion

ÖNSÖZ

Öz duyarlık gün geçtikçe yaygınlaşan önemli bir psikoloji terimidir. Bu tez çalışmasında Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık seviyesi ile olumlu çocukluk yaşantıları arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Uluslararası ve ulusal literatürde çeşitli çalışmalar yapılmış olmasına rağmen Okul öncesi öğretmenleri ile öz duyarlık çalışmasının daha önce çok az sayıda yapıldığı görülmüştür. Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık seviyesi ile olumlu çocukluk yaşantıları arasındaki ilişkiyi inceleyen hem uluslararası hem de ulusal düzeydeki az sayıdaki yayından biri olması amaçlanmıştır.

Haziran 2022

İÇİNDEKİLER

KAPAK	i
ONAY	ii
ETİK BEYANI.....	iii
İTHAF	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZ.....	vi
ABSTRACT	vii
ÖNSÖZ.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR	x
TABLolar LİSTESİ	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
EKLER LİSTESİ.....	xiii
1.GİRİŞ.....	1
2.YÖNTEM.....	26
2.1. Katılımcılar	26
2.2. Araştırmanın Yapılışı.....	28
2.3.Araştırmada Kullanılan Materyaller	28
2.4. Araştırmanın Modeli	32
2.5. Araştırma Verilerinin Analizi	32
3. BULGULAR	34
4.TARTIŞMA VE SONUÇ.....	46
KAYNAKÇA	56
EKLER	65

KISALTMALAR

ANOVA	: Analysis of Variance (Varyans Analizi)
OÇY	: Olumlu Çocukluk Yaşantıları
s.	: sayfa
Sd	: Serbestlik derecesi
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
vd.	: ve diğerleri
vb	: ve benzeri
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEM	: Milli Eğitim Müdürlüğü
SCS	: Self-Compassion Scale (Öz Duyarlık Ölçeği)
OÖÖ	: Okul Öncesi Öğretmenleri
Pay. Bil. Ol.	: Paylaşımların Bilincinde Olma
p	: Anlamlılık Değeri
ort	: Ortalama

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.	<i>Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler</i>	26
Tablo 2.	<i>Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği Güvenirlik Analizi</i>	30
Tablo 3.	<i>Öz Duyarlık Ölçeği Güvenirlik Analizi</i>	31
Tablo 4.	<i>Öz Duyarlık Ölçeğine Ait Betimleyici İstatistikler</i>	34
Tablo 5.	<i>Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeğine Ait Betimleyici İstatistikler</i>	35
Tablo 6.	<i>Öz Duyarlık ve Alt Boyutlarının Puan Ortalamalarının Cinsiyete Göre Dağılımı</i>	35
Tablo 7.	<i>Medeni Duruma Göre Öz Duyarlık Puan Ortalamalarının Dağılımı</i>	36
Tablo 8.	<i>Eğitim Düzeyine Göre Öz Duyarlık Puan Ortalamalarının Dağılımı</i>	37
Tablo 9.	<i>Aile Tipine Göre Öz Duyarlık Puan Ortalamalarının Dağılımı</i>	39
Tablo 10.	<i>Çocukluğunu Geçirdiği Yere Göre Öz Duyarlık Puan Ortalamalarının Dağılımı</i>	40
Tablo 11.	<i>Doğum Sırasına Göre Öz Duyarlık Puan Ortalamalarının Dağılımı</i>	41
Tablo 12.	<i>Kardeş Sayısına Göre Öz Duyarlık Puan Ortalamalarının Dağılımı</i>	43
Tablo 13.	<i>Öz duyarlık ve alt ölçeklerinin OÇY ile Pearson Korelasyon tablosu</i>	44

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. <i>Öz Duyarlığın Boyutları</i>	8
Şekil 2. <i>Araştırma Modeli</i>	32

EKLER LİSTESİ

Ek- A. <i>Etik Kurul Onayı</i>	65
Ek- B. <i>Bilgilendirilmiş Onam Formu</i>	68
Ek-C. <i>Kişisel Bilgi Formu</i>	69
Ek-D. <i>Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği</i>	70
Ek-E. <i>Öz Duyarlık Ölçeği</i>	71
Ek-F. <i>Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü müdürlüğü tez etik kurul izin istek yazısı</i>	73
Ek-G. <i>Çağ Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu İzni Yazısı</i>	74
Ek-H. <i>Çağ Üniversitesi Tez Anket İzni İçin İl Milli Eğitim Müdürlüğüne İstek Yazısı</i>	75
Ek-I. <i>Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğü Ölçek Uygulama İzin Yazısı</i>	76

1.GİRİŞ

Okul öncesi dönem yaşam boyu gelişim sürecinin en önemli evrelerinden biri olup, gelişim açısından bireyin diğer yaşam evreleri üzerinde önemli etkilere sahiptir. Özellikle okul öncesi dönemde çocukların sağlıklı gelişim göstermeleri ve etkili öğrenme deneyimleri için fırsatlar yaratmaları açısından yetişkinlerle ilişkiler oldukça önemlidir. Bu bağlamda okul öncesi dönemde çocukların gelişimlerini destekleyecek ortam oluşturma, öğrenme girişimlerini desteklemenin yanı sıra onların olumlu yaşantılar tecrübe etmelerinde, yetişkinler önemli sosyal bağlantı araçlarıdır. Bu dönemde çocukların bakım veren olarak ebeveynlerden sonra yakın sosyal ilişki içinde oldukları kişilerin başında okul öncesi öğretmenleri gelmektedir. Öğretmenlerin bireylerin kişiliğinin gelişmesinde ve hayata hazır oluşunda önemli bir yeri bulunmaktadır. Öğretmenler yalnızca yeni bilgiler öğretmekle kalmayıp bununla birlikte bireylere sundukları kişisel özellikleri, tutum ve davranışlarıyla örnek konumdadırlar(Gündüz, 2006). Öğretmenlerin çocuklara ve diğer insanlara duyarlılıkları onların öz duyarlılıkları ve çocukluk yaşantıları ile yakından ilişkilidir. Pauley ve McPherson (2010) çalışmalarında bireylerin öz duyarlılığa sahip olabilmeleri için genellikle başkalarının şefkatli desteğine ihtiyaç duydukları sonucuna varmışlardır. Ancak çocuklar için en önemli rol-modellerden biri olarak öğretmenlerin çocukluk yaşantıları ve öz duyarlılıkları sıklıkla göz ardı edilen bir konu olagelmiştir.

Farklı psikoloji kuramları çocukluk çağının insanın psikolojik ve sosyal gelişimi açısından kritik bir dönem olduğu konusunda görüş birliği içindedir (Freud, 1949; Bowlby, 1951; Erikson, 1963). Ayrıca birçok kişilik kuramı ve psikoterapi yaklaşımı, yetişkinlerde görülen psikolojik sorunların çocukluk dönemi yaşamıyla ilişkili olduğu tezi üzerine kurulmuştur. Freud'un psikanalitik kuramı bunların temelini oluşturmaktadır. Fakat, Freud ve sonrasındaki bir çok araştırmacı çocukluk dönemindeki travma vb. olumsuz yaşantıları konu almış ve bunun yetişkinlik dönemindeki etkilerini incelemişlerdir. Bu bağlamda, çocukluk dönemindeki olumsuz yaşantının birçok araştırmacının konusu olduğu görülmektedir (Boullier ve Blair (2018) ; Hunt vd. (2017); Whitfield vd. (2005)). Oysa bireyin psikolojik iyi oluşunun yüksek olması için yalnızca kötü yaşantılara sahip olmaması yeterli değildir. Bireyin psikolojik iyi oluşunun yüksek olması için olumlu yaşantılara da sahip olması gerekmektedir. Olumlu çocukluk yaşantısı olan bireyler ileriki yaşamında daha iyi bir psikolojiye sahip olur ve ilerleyen yaşamında daha az psikolojik sorunla karşılaşır (Bethell vd., 2019). Bu

bakımdan olumlu çocukluk yaşantıları bireyin gelişiminde önemli bir yer tutar. Öz duyarlığa çocuklukta yaşadığımız olumlu olayların olumlu etkisi bulunmaktadır yani çocukluk yaşantısında olumlu yaşantıları fazla olan bireylerin öz duyarlılığı yüksek olan bireylere dönüşüm ihtimali yüksektir (Coffey vd 2015). Çocukluk yaşantısının önemli bir bölümünü çocukların günün önemli bir kısmını geçirdiği okullar oluşturmaktadır. Okullar arasında da çocukların büyük bir kısmının okul ile ilk tanıştığı yer olan okul öncesi eğitim kurumları önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda okul öncesi eğitim kurumlarının vazgeçilmez temel unsuru olan ve okul öncesi eğitimin uygulayıcıları konumunda olan okul öncesi öğretmenleri büyük bir önem arz etmektedir. Okul öncesi öğretmenleri, çocukların bir yandan gelişimsel açıdan kritik olan ve çocukların hızlı bir şekilde dönüt verdiği yani sosyal öğrenme, akran yoluyla, oyun yoluyla öğrenme vb. yollarla davranışları, bilgileri hızlıca öğrendiği bir dönemde çocuklarla birlikte olması açısından önemlidir. Diğer bir yandan ise uzun yıllar sonra dahi çıktıkları ortaya çıkacak olan kişilik kazanımının, bilişsel, sosyal, duygusal gelişimin, dil ve meslek ediniminin temeli olması açısından OÖÖ (Okul Öncesi Öğretmenleri) önemlidir.

Sınıfında bulunan çocuklara karşı duyarlı olan OÖÖ, onların kendilerine zarar vermelerine izin vermez ve sağlıklı gelişimlerini sağlamak için çocukların hoşuna gitmeye bilecek sınırlamalar dahi getirebilirler. Öğretmenlerin bu davranışları, yargılamak veya cezalandırmak yerine çocukların daha iyi olmaları için sevgi, şefkat ve ilgi yüküdür. Benzer şekilde kendine duyarlı birey, zararlı olduğunu bildiği davranışlardan vazgeçecek ve kendisi için faydalı davranışlar kazanacaktır (Neff, 2003a). Bu bağlamda OÖÖ için öz duyarlık önem teşkil etmektedir.

Okul öncesi öğretmenleri çocukların kişilik gelişimi, sosyal, kültürel gelişimi ve diğer gelişim süreçlerinde kritik bir rol oynar. Okul öncesi öğretmenleri erken çocukluk dönemindeki bireylerin yetiştirme aşamasında önemli bir rol üstlenme kapasitesindedirler. Bunun yanı sıra okul öncesi öğretmenlerinin ilgilenmekte olduğu yaş grubunun dönemsel ihtiyaç ve gereksinimleri göz önüne alındığında okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlılığının yüksek olmasının gerekliliği de büyük önem arz etmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin çalıştığı yaş gruplarının sıkıntılarını ve ihtiyaçlarını hissedilmesi ve anlayabilmesi için öğretmenin kendi öz duyarlık seviyesinin yüksek olması gerekmektedir çünkü Budist felsefede bireyin diğer bireylere duyarlı olabilmesinin ön koşulu bireyin kendine duyarlı olmasıdır (Neff, 2003b). Bu çalışma ile okul öncesi öğretmenlerinin Öz duyarlılığına etki eden erken çocukluk yaşantılarının etkisi incelenmiştir.

Germer ve Neff (2013) tarafından geliştirilen program ile öz duyarlılığın geliştirilen bir beceri olduğunu kanıtlamıştır. Öz duyarlılığın geliştirilebilen bir beceri olduğu ve psikolojik iyi oluş halini yordadığı ve psikolojik rahatsızlıklardan uzak kalmayı sağladığını kanıtlaması açısından bu çalışma için önemlidir.

MEB de çalışan Okul Öncesi Öğretmenleri gün içerisinde çocuklarla birlikte uzun vakit geçirmektedir ve aktif olarak eğitimin uygulayıcısı konumundadırlar. Okul öncesi öğretmenleri adeta bir binanın temeli gibi bireyin eğitiminin temelini oluşturmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin kendi psikolojik iyi oluş halini geliştirebilecekleri bunu yaparken karşısındaki çocuklara karşı daha şefkatli, daha duyarlı, daha sevecen, daha anlayışlı, daha hoşgörülü ve daha insancıl olmasına fayda sağlayacak bir kavram olan öz duyarlık kavramını bilmesi önemlidir. Öz duyarlık kavramını bilip öz duyarlığı geliştirme, kendisinin ve çevresinin gelişimine katkı sağlaması açısından da bu araştırma önemlidir.

Araştırma Gerekçesi

Çocukluk dönemindeki olumlu yaşantılar hakkında öğretmenlere verilmekte olan herhangi bir eğitim bulunmamaktadır. Oysa çocukluk döneminde olumlu yaşantılar çocuğun geleceği için önem arz etmektedir. Öğretmenlerin bu konuda bir farkındalık kazanması OÇY (Olumlu Çocukluk Yaşantıları) hakkında bilgi sahibi olması ve çocukların OÇY' nı artırması için çaba göstermesi gerekmektedir. Aynı zamanda öz duyarlıkla ilgili yapılan çalışmalar da göstermiştir ki Öz duyarlık olumlu bir çok davranışın yordayıcısı olumsuz bir çok davranışında engelleyicisi konumdadır (Ghorbani vd., 2012). Bu bağlamda düşünüldüğünde çocukların gelişimi ve ileriki yaşantısı için kritik olan okul öncesi dönemde onlarla birlikte önemli zaman geçiren okul öncesi öğretmenlerinin de öz duyarlık bilinci olması gerekmektedir.

Problem Cümlesi

Bu tezin ana problemi Okul öncesi öğretmenlerinin olumlu çocukluk yaşantılarının öz duyarlık puanı üzerinde anlamlı bir ilişkisi var mıdır? Bu çalışmanın ana problem cümlesidir. Bununla birlikte bu çalışma öz duyarlılığın ve olumlu çocukluk yaşantılarının katılımcıların cinsiyetlerine, Medeni durumlarına, eğitim düzeylerine, çocukluğunun geçtiği aile tiplerine, çocukluğunun geçtiği yerlere, doğum sırasına ve kardeş sayısına göre değişip değişmediğini araştırmaktır. Bu doğrultuda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranacaktır:

1. Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık ve alt boyutlarının puanları ile olumlu çocukluk yaşantıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık ve alt boyutlarının puanları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

3. Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık ve alt boyutlarının puanları medeni durum değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

4. Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık ve alt boyutlarının puanları eğitim düzeyi değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

5. Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık ve alt boyutlarının puanları çocukluğun geçtiği aile tipi değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

6. Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık ve alt boyutlarının puanları çocukluğun geçtiği yer değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

7. Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık ve alt boyutlarının puanları doğum sırası değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

8. Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık puanları ve alt boyutlarının puanları kardeş sayısı değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

Bu araştırmada aşağıdaki hipotezler test edilecektir:

H1: Okul öncesi öğretmenlerinin olumlu çocukluk yaşantıları ile öz duyarlığı ve alt boyutları arasında ilişki vardır.

H2: Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık puanları ve alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H3: Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık puanları ve alt boyutlarının medeni durum değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H4: Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık ve alt boyutlarının puanları eğitim düzeyi değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H5: Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık ve alt boyutlarının puanları çocukluğun geçtiği aile tipi değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H6: Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık ve alt boyutlarının puanları çocukluğun geçtiği yer değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H7: Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık ve alt boyutlarının puanları kardeş sayısı değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H8: Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık ve alt boyutlarının puanları kardeş sayısı değişkenine göre farklılık göstermektedir.

Araştırmanın Amacı

Okul Öncesi Öğretmenlerinde Öz duyarlık düzeyleri ile olumlu çocukluk yaşantısının arasındaki ilişkiyi ve OÖÖ 'nin öz duyarlık düzeylerinin demografik değişkenler açısından farklılaşıp farklı olmadığını incelemeyi amaçlamaktadır. Okul Öncesi Öğretmenlerinde, Öz duyarlık düzeylerini tespit etmek, Öz duyarlık düzeylerinin artması için yapılması gerekenleri ortaya koymak ve ortaya çıkan sonuçlar ile literatüre katkı sağlaması amaçlanmıştır. OÇY nın ve öz duyarlığın bireyin yaşamını ve psikolojisini nasıl ve ne ölçüde etkilediğini açıklamak da araştırmanın amaçlarıdır.

Araştırmanın Önemi

Araştırma okul öncesi öğretmenleri, çocuklar, eğitim, gelişim sürecinin desteklenmesi ve erken müdahaleler açısından önem arz etmektedir.

Okul öncesi öğretmenliği meslek tanımı ve çalışma grubunun yaşı itibariyle çok önemli bir role sahiptir. Okul öncesi öğretmenin Öz duyarlılığı çalıştığı yaş grubu ile arasındaki ilişkisinin niteliğini belirlediği için öz duyarlık okul öncesi öğretmenlerinin hayatında çok önemli bir yere sahiptir. Okul öncesi öğretmenlerinin, çocuklarla ilişkilerinde kendine ve çocuklara karşı duyarlı yaklaşım içinde olmaları çocukların gelişimleri ve öğrenme girişimlerinde önem arz etmektedir. Okul öncesi öğretmenleri kendine duyarlı bir yaklaşım içinde olursa çevreye ve çocuklara da daha duyarlı bir yaklaşım içinde olacaktır. Okul öncesi öğretmenleri çocukluk çağında olumlu ve duyarlı bir yaklaşım görme imkânı bulduysa bu durumu çocuklara yansıtma olasılığı artacaktır. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlık düzeyini etkileyen önemli faktörlerden bir tanesi de okul öncesi öğretmenlerinin olumlu çocukluk yaşantılarıdır. Okul öncesi öğretmenleri çocuklarla geçirdiği zaman itibariyle, örnek oluşuyla ve kazandırdıkları davranışlar ile çocukların olumlu çocukluk yaşantısını etkilemektedir. Okul öncesi öğretmenleri çocukların okulu tanıyıp sevebilmesi açısından da önemli bir konumdadır. Bu sebeplerden dolayı bu çalışmanın literatürdeki önemli bir açığı kapatması itibari ile önemli olduğu düşünülmektedir. Literatürde daha çok yer alan olumsuz yaşantılar değil de olumlu yaşantıları konu alması da çalışmanın diğer bir önemini oluşturmaktadır. Olumlu yaşantıları incelerken de öz duyarlık gibi geliştirilebilen bir beceri ile ilişkisini ortaya çıkarması açısından da bu çalışma önem arz etmektedir.

Araştırmanın sınırlılıkları

Araştırma Hatay ilinde görev yapmakta olan Okul Öncesi Öğretmenleri ile sınırlıdır. Araştırmaya katılanların öz duyarlık düzeyleri öz duyarlık ölçeği nden alınan veriler ile sınırlıdır.

Araştırmaya katılanların olumlu çocukluk yaşantı düzeyleri olumlu çocukluk yaşantıları Ölçeğinden alınan veriler ile sınırlıdır.

Olumlu çocukluk yaşantıları bu araştırmada katılımcıların geçmişe dönük hatırladıkları bilgiler ile sınırlıdır.

Araştırmanın sınırlılığı araştırmanın deseninin kesitsel desen oluşudur.

Araştırmanın diğer bir sınırlılığı ise araştırmada kullanılan ölçeklerin öz bildirim dayalı oluşudur.

Tanımlar

Araştırmaya konu olan yapıların tanımları şu şekildedir;

Öz duyarlık (Self Compassion): Öz duyarlık, kişinin kendisine açık olmasını ve kendi tarafından hareket ettirilmesini yani kendini duyarak yaşamını sürdürmesini içerir. Kendini ve başkasını yargılamayan bir tutumu, yetersizliklerine ve başarısızlıklarına rağmen anlayışlı olmayı ve kişinin kendi yaşadığı sıkıntılarda edindiği tecrübenin, ortak insan deneyiminin bir bölümü olarak kabullenmeyi kapsar (Neff, 2003).

Olumlu çocukluk yaşantıları (OÇY): Bireyin çocukluğundaki olumlu deneyimlerini kapsar. Olumlu çocukluk yaşantıları, bireyin güvenilir bir ortamda büyümesi, sosyal fırsatlara sahip olması, ebeveynleri ile olumlu bir iletişim içerisinde büyümesi ve duygusal yeterlilikleri edinimi sürecidir (Çiçek & Çeri, 2021).

Bu çerçevede, çalışmanın temel bileşenleri OÇY ve öz duyarlığa kuramsal çerçevesi ile literatürde üzerine yapılan çalışmalara detaylı olarak yer vermek gerekmektedir. Aşağıda, OÇY ve öz duyarlık ile ilgili tanımlamalara ve literatürdeki araştırmalara geniş ölçüde yer verilmektedir.

Öz duyarlık (Self Compassion)

Psikoloji alanında Öz duyarlık ile ilgili geniş kapsamlı araştırmalar Neff tarafından başlatılmıştır. Öz duyarlık yani İngilizce orjinal adı Self compassion olan kavramı ilk defa bilim literatüründe Neff (2003a) tarafından kullanılmıştır. Yani bilim dünyası

literatürüne bu kavramsallaştırmayı yapan kişi Neff'tir. Neff'in makalesinde, geliştirdiği ölçeğin bütününde self compassion kavramına en iyi karşılık gelecek kelimenin seçiminde konuyla ilgili doktora düzeyinde dahi çalışmalar yapmış uzman kişilerin görüşüne başvurulmuş ve bu tezde öz duyarlık kavramı kullanılmasına karar verilmiştir. İngilizcede self compassion olarak geçen Öz duyarlık kavramı Türkçe karşılık olarak bireyin kendini duyması anlamına gelmektedir. Öz duyarlık teriminin self compassion kavramını en iyi şekilde karşıladığı sonucu bu sebeplerden ötürü ortaya çıkmıştır. Self compassion kavramının Türkçe yapılan çalışmalarda Öz duyarlık haricinde öz anlayış, öz duyarlılık, öz merhamet ve öz şefkat şeklinde kullanıldığı görülmüştür. Bu kavram bireyin kendine karşı anlayışlı, insan oluşundan dolayı getirdiği sorumlulukların bilincinde olmayı ve ölçülü bir farkındalığa sahip olmayı içerir. Batı'da şefkat genellikle başkasına şefkat duyma olarak bilinir. Ancak Budist felsefede, başkalarına olduğu kadar kendine de şefkat duymanın gerekli olduğuna inanılır. Öz duyarlık taki şefkat kavramı merhamet gibi değildir acıma içermez. Başkasını ve kendini duymayı içerir. Ayrıca öz duyarlığın tanımı, "merhametin daha genel tanımından ayırt edilemez. Başkalarının acılarına açık olmayı ve bu acılardan etkilenmeyi içerir, böylece kişi kendi acılarını hafifletebilir. Aynı zamanda, tüm insanların insan olmanın getirdiği kusurlu yapısı olduğunu kabul ederek başkalarına sabır, nezaket ve yargısız bir anlayış sunmayı da içerir. Öz duyarlık kişinin kendi benliği ile sağlıklı bir iletişim kurması için gerekli bir beceridir. Öz duyarlık duygularının bilincinde olan kişinin bu bilinçle düşünce ve davranışlarını kullanmasını içeren bir beceridir. Öz duyarlık temelinde Budist felsefeye sahiptir. Budist felsefe de duyarlık; bireyin iyi olmasını, bireyin açıklığa kavuşmasını ve bireyin kendi kendini eğitmesinin önemli bir aracıdır (Kraus ve Sears, 2009).

Öz duyarlık bireyin kendini şımartması değildir. Öz duyarlık pasiflik değildir. Pasiflikten ziyade proaktif bir davranıştır. Yani olayların kendi kendine gitmesine müsaade etmeden ben ne yapabilirim şeklinde aktif hareket edilmesi durumudur. Narsisizm özseverlik ya da bencillik değildir(Neff, 2011). Öz duyarlık ile karıştırılan bir diğer kavram ise kendine düşkünlük tür. Öz duyarlığı yüksek birey bütün gün televizyon izleme veya dondurma yeme gibi davranışlarda bulunmaz. Çünkü öz duyarlık bireyin kendi sağlığını düşünmesini de gerektirir. Öz duyarlı birey bu gibi durumlarda küçük oğlumun gün boyunca dondurma yemesini veya televizyon izlemesini ister miydim diye düşünüp doğru yolu bulabilir (Neff, 2011b). Öz duyarlık bir başka deyişle bireylerin kendisine problem veren durumları kabul etmesi ve bu

problemlere ulaşabilmesi ile birlikte problemleri azaltabilme ve problemleri yok etmeye çalışması olarak tanımlanabilir. Öz duyarlılığı yüksek birey kendine olumlu bir tutum sergiler başarısızlık ve yetersizlik durumunda kendini yargılamaz (Neff, 2003a). Öz duyarlığın olmadığı durumlarda ise kortizol yani stres hormonu devreye girer (Gilbert, 2002).

Bu bağlamda öz duyarlığın üç unsuru bulunmaktadır.

Şekil 1. Öz Duyarlığın Boyutları

a)Öz Sevecenliğe Karşı Öz Yargılama (Self Kindness versus Self-judgment)

Öz sevecenlik kendine üzüntü verici ve başarısız olunan durumlarda kendini acımasızca eleştirip yargılamak yerine, kendine sevecen bir şekilde yaklaşma anlamına gelmektedir. Düşünce ve duygulara kendini zora sokmayacak bir bakış açısı getirmektir. Öz sevecenlik bireyin kendisini sevmesini, kendisine karşı anlayışlı olmasını ve kendini kabullenmesini içerir. Öz sevecenlik bireyin acımasızca kendini yargılama durumunun tersi olarak kabul edilebilir (Neff, 2003a).

b)Paylaşımların Bilincinde Olmaya Karşı İzolasyon (Common Humanity versus isolation)

Paylaşımların bilincinde olma, ortak insanlık bilinci anlamına gelmektedir. Yaşanılan zor ve sıkıntılı dönemlerin bireyin sadece kendisinin tecrübe ettiğinin değil

de tüm insanlarda benzer şekilde tecrübe edildiğinin bilincinde olmayı içerir. Bu farkındalığa erişmiş birey kendini yargılamaktan, izole olmaktan ve toplumsal yabancılaşma dan uzak kalacaktır. Paylaşımların bilincinde olmanın tersi yani izolasyon durumunda ise birey yaşadığı olumsuz deneyimlerin yalnızca kendine has olduğunu düşünmektedir (Neff, 2003b).

c)Bilinçliliğe Karşı Aşırı Özdeşleşme

(Mindfulness versus Over-identification)

Bilinçlilik, bilgece farkında olmak anlamına da gelir. Bireyin sıkıntı verici duygu ve düşüncelerden uzak kalmasını sağlar. Aynı zamanda bireyin bu duyguları kabul etmesine yardımcı olur. Kişinin dengeli olarak duygu ve düşüncelerini anlamasını sağlar. Kişisel tecrübeleri iyi kötü şeklinde değil de o anda olduğu haliyle kabul etmeyi içerir. Aşırı özdeşleşme ise bilinçliliğin tersi olarak düşünülebilir. Bireyin farkında lığının yeterli olmadığı bir durumdur. Aşırı özdeşleşme kişinin olumsuz deneyimlere kendini kaptırmasına yol açar (Neff, 2003b).

Öz Duyarlılığın Diğer Kuramlarla İlişkisi

Psikanalitik Kuram:

Psikanalitik kuramın savunucularından Winnicott (1971) ebeveyn çocuk ilişkisini anlatırken “Potential space” veya “transitional space” kavramına vurgu yapar. Bu alan, esasen, ebeveyn ve çocuk arasındaki bağla gelişir. Çocuk bu alan sayesinde gerçek ve fantezileri arasında denge kurar. Başlangıçta bebek, kendini anneden ayrı birey olarak görmez Öz duyarlık ise kendini ayrı bir birey olarak gördüğü noktadan sonra başlamaktadır. Çocuk bir "ben" ve bir "ben değil" i tasarlama becerisi kazandığında, öz duyarlığın bileşenleri öz sevecenlik, ortak insanlık bilinci ve farkındalık yolunda ilerlemeye başlar. Zamanla kendini nesnel bir bakış açısıyla görme yeteneği kazanır. Bu alan benlik ile öteki arasında bağlantı kurma farkındalığı kazandırır (Kirkpatrick, 2005).

Bilişsel Davranışçı Kuram:

Farkındalık temelli müdahaleler (öz duyarlık yapısıyla ilgili), düşüncelerin rasyonel olarak değerlendirilmesini içermez. Çarpıtılmış veya mantıksız olduğuna karar verilen düşünceleri değiştirmeye yönelik sistematik girişimler içermez. Bunun yerine, katılımcılara düşüncelerini gözlemlemeleri, düşüncelerini not etmeleri öğretilir. Yani farkındalık kazandırarak yanlış düşüncelerin geçici olduğunu kazanmalarını sağlar

(Baer, 2006). Öz duyarlık ın alt boyutlarından bilinçlilik olumsuz düşüncelere kapılıp aşırı özdeşleşmeye izin vermez.

İlişkisel Kuram:

İlişkisel kuramın temel düşüncesi ötekilerle ilişkileri dikkate alan alternatif bir bakış açısından yola çıkmış olmasıdır. Ayrıca ilişkisel kuramdaki öz-empati kavramı başkaları için empatiden kaynaklanmaktadır. Bu yönüyle öz duyarlık ile benzeşmektedir (Kirkpatrick, 2005).

Hümanistik Kuram:

Öz duyarlık ve hümanistik kuram arasındaki ilişki çok yakındır. Öz duyarlık kavramı, hümanist kuramın adeta içinde yer almaktadır (Kirkpatrick, 2005). Hümanist kuramın temel kavramlarından Rogers'ın “koşulsuz kendini kabul” ün terapötik özelliği, öz duyarlık yapısını barındırmaktadır. Kendimizi dinlemeyi öğrenmek ve kendimizin içinde ne bulacağımız dan korkmamak öz duyarlık ve kendini kabul ün ortak noktaları arasındadır. Maslow'un (1968) “B-algısı”, kişinin varlığına karşı yargılayıcı olmayan, sevgi dolu, bağışlayıcı bir yönelimle kişisel başarısızlıkları kabul etmeyi ve öğrenmeyi içerir. Ellis' (1973)e göre “koşulsuz kendini kabul” şu inancı içerir: kişinin değeri değerlendirilmek değildir, zayıflıklar kabul edilmelidir (Barnard & Curry, 2011).

Öz Duyarlık Geliştirme Yöntemleri:

- 1) Fiziksel Öz Duyarlığı Geliştirme Yöntemleri: Sağlıklı gıdalar tüketmek, spor yapmak, uyumak, güneşlenmek, tatile çıkmak, banyo yapmak, masaj yaptırmak. Bireyin sıkıntı anında ihtiyaç duyduğu şeyler olarak düşünülebilir.
- 2) Zihinsel Öz Duyarlığı Geliştirme Yöntemleri: Düşüncelere izin vermeyi içerir. Gereksiz günlük sıkıntıları kafaya takmamayı içerir. Bilinen önemli bir yöntem “mantra” yani zihnimiz için uygun sözcükleri seçmemizdir. Dikkatimizi bu sözcüğe verdiğimizde zihnimizde takılıp kalan düşüncelerden arınıyoruz.
- 3) Duygusal Öz Duyarlığı Geliştirme Yöntemleri: Müzik dinlemek, uçurtma uçurmak, bahçede çalışmak, kitap okumak, sinemaya gitmek, yemek pişirmek, deniz kabukları toplamak.
- 4) İlişkisel Öz Duyarlığı Geliştirme Yöntemleri: Başkaları için para harcamak, başkalarına yardım etmek veya armağan vermek olabilir. İyi ilişkiler kurmak ve

dilenciye para vermek. Başkalarına isteyerek ya da istemeden verdiğimiz zararlardan ötürü kendimizi bağışlamak.

- 5) Ruhsal Öz Duyarlılığı Geliştirme Yöntemleri: Bireyin kendini daha hafife almasını, ruhuna iyi gelen şeyleri yapmasını ve kişinin kendisiyle ve çevresiyle daha sevecen ve huzurlu ilişkiler içerisinde olmasını içerir. Doğayı seviyorsanız doğaya çıkmak gibi (Germer, 2009) .

1.7 Olumlu çocukluk yaşantıları (OÇY)

Olumlu çocukluk yaşantıları, bireylerin yaşadığı kötü olaylardan korunmasını sağlayan önemli bir koruyucu unsurdur. Olumlu çocukluk yaşantıları, bireyin ruh sağlığı açısından kritik öneme sahiptir. Kişilik gelişiminde erken dönem yaşantıları kritik önem taşır. Çocukluk dönemi yaşantıları etkilerini ilerleyen dönem davranışlarında gösterir(Burger, 2006). Çocukluk döneminde yaşanan olumsuz olayların çocuğun geleceğinde önemli sağlık problemlerine yol açtığı çeşitli araştırmalarda ortaya konulmuştur. Çocukluk dönemi ile ilgili yapılan çalışmalar sıklıkla olumsuz olayları ve bu olayların erişkinlikte ki olası sonuçları ile ilgili olmuştur (Boullier ve Blair, 2018), (Hunt vd., 2017), (Whitfield vd., 2005).

Yapılan çalışmalar, çocukluk döneminde psikolojik ihtiyaçların yeterince karşılanmasının, çocukların içten ve güvenilir bir ortamda büyümelerinin iyi oluş, mutluluk ve özsaygı gibi olumlu kavramlarla pozitif yönde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Coffey, Warren ve Gottfried, 2015).

Çocukluk Çağı Yaşantıları ile ilgili Kuramlar

Psikanalitik Kuramlar:

Freud'un Psikanalitik Kuramı:

Freud yaptığı analiz ve gözlemleri sonucunda kendisine gelen hastaların yaşamlarındaki sorunlarının yaşamın ilk yıllarındaki tecrübelerinden kaynaklandığı sonucuna varmıştır. Bireyin kişiliğinin gelişiminde haz ve cinsel dürtü odaklı oral, anal, fallik, gizil ve genital dönemlerden geçtiğini belirtmiştir (Freud, 1917). MEB'de çalışan Okul öncesi öğretmenleri genellikle 3-6 yaş çocuklara eğitim vermektedir. Bu yaşlarda bulunan çocuklar Freud'un kuramındaki dönemlerden fallik döneme karşılık gelmektedir. Fallik dönemde mutlu, huzurlu ve anlayışlı bir sınıf ortamında eğitim alan

çocuklar bundan pozitif etkilenecek ve bu durum girişkenliğini de ileri yaşamında olumlu etkileyecektir.

Adler'in Bireysel Psikoloji Kuramı:

Adler yaşamın ilk yıllarının önemini vurguladığı çalışmasında kişilik gelişiminde ebeveyn ve aile etkisinin kişilik gelişiminde çok önemli bir rol oynadığını savunur. (Adler, 1931) Adler yaşama herkesin aşağılık duygusu ile başladığını ve bu duygu ile baş etmemiz için üstünlük çabasına ihtiyaç duyduğumuzu savunur. Aynı zamanda doğum sırasının kişilik gelişiminde önemli olduğunu savunan ilk psikologdur. Lakin doğum sırası kuramını doğrulamayan çalışmalarda mevcuttur. (Hoffman, 1991)

Erikson'un Psikososyal Kuramı:

Erikson (1968) 'un insan yaşamında belirli zaman dilimlerinde farklı özellikler taşıdığını tespit ettiği, zaman dilimlerine göre bireyin gelişimi için farklı kritik durumların olduğunu anlattığı insan yaşamını psikolojik ve sosyal açıdan ele aldığı kuramdır. Eriksonun kuramı olumlu çocukluk yaşantıları ile yakından ilişkilidir. Bireyin çocukluk dönemindeki gelişim evrelerinin gereksinimlerine uygun karşılanması bireyin olumlu çocukluğunun göstergesi konumundadır.

Erikson'a göre bireyin yaşamında psikososyal açıdan önemli 8 dönem bulunmaktadır.

1. Temel Güvene Karşı Güvensizlik Duygusu (0- 1 yaş)
2. Bağımsızlığa Karşı Kuşku ve Utanç Duygusu (1- 3 yaş)
3. Girişkenliğe Karşı Suçluluk Duygusu (3- 6 yaş)
4. Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu (7- 11 yaş)
5. Kimlik Kazanmaya Karşı Kimlik Karmaşası (11- 17 yaş)
6. Yakınlık Kurmaya Karşı Soyutlanma (17- 30 yaş)
7. Üretkenliğe Karşı Durgunluk (30- 60 yaş)
8. Benlik Bütünlüğüne Karşı Umutsuzluk (60 +)

Bu dönemlerden beşi çocukluk çağını kapsadığı için bu tezde yalnızca bu beş dönem ele alınacaktır.

1. Temel Güvene Karşı Güvensizlik Duygusu

Hayatın ilk yılında bebeklerin bağımlı olduğu kişilerin bebeğin temel gereksinimlerini düzenli bir biçimde karşılayıp karşılayamaymaları, bebekte “güven”

duygusunun oluşmasında önemli rol oynar. Özellikle 0-1 yaş arası kapsayan bu dönem eğer sağlıklı geçirilirse “temel güven” duygusu edinilir. “Temel güven duygusunun” edinilmesi ve bakım verenin bebeğe ihtiyaç duyduğu huzuru vermesi bu dönem açısından kritik öneme sahiptir.

2. Bağımsızlığa Karşı Kuşku ve Utanç Duygusu

1-3 yaş arası kapsayan bu aşamada bulunan çocuk, artık kendi davranışlarının kendine ait olduğunun bilincine erişmeye başlar. Yaptığı her eylem ve başlattığı her girişimde bakım veren müdahalesi ile karşılaşan bir çocuğun kendi yeteneği hakkında kuşkuya düşmesi durumunda, utanç duyguları geliştirmesi kaçınılmaz olacaktır. Çocuğun çevresini keşfetmesine izin verilir ve çocuğun çevresini keşfetmesi desteklenirse kazanacağı duygu, “özerklik” olacaktır.

3. Girişkenliğe Karşı Suçluluk Duygusu

3-6 yaş arası kapsayan bu evrede çocuğun kendi kendine çeşitli girişimlerde bulunması beklenir. Çocuğun bu dönemde gelişimini düzgün tamamlayabilmesi, girişimlerinin destek görmesiyle ve merakının karşılanmasıyla ilgilidir. Çocuk, davranışlarından ve ilgi gösterdiği konulardan dolayı eleştiri görürse, kendini girişimlerinden dolayı suçlayabilir. Çocukta girişkenliğin artmasıyla, problem oluşturan davranışların sayısı ve çeşidi de artar. Girişkenliğine karşı, ebeveyni ve öğretmenleri tarafından ceza verilen çocuk, gerek bu dönemde gerekse hayatının gelecek dönemlerinde yaptıklarının yanlış olduğunu düşünüp suçluluk duyabilir. Ancak, çocuğun her yaptığı davranışın onaylanması da gelişimini olumsuz etkileyebilir. Bu durumda, çocuğun yapması ve yapmaması gerekenler konusunda bir denge gözetilip girişkenlikleri desteklenmelidir.

4. Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu

Bu evrenin en önemli kazanımı “çalışkanlık” duygusunun kazanımıdır. Dönemin belirgin özelliklerinden birisi, kendisini başkalarıyla karşılamaktan kaynaklanan yetersizlik ve aşağılık duygusudur. 7-11 yaş döneminde okul yaşantısı da çocuğun yaşamında önemli bir rol üstlenmektedir. Öğrendikleriyle, başardıkları ile çevresinde beğeni ve onay görmek bu dönemde vazgeçilmez bir ihtiyaç olmuştur. Çocukların başarılı olma isteğinin karşılanmasında, onların yapamayacakları becerilerden ziyade, yapabilecekleri beceriler üzerinde yoğunlaşılmalıdır. Çocuktan yeteneğinin üzerinde bir başarı göstermesini bekleyerek sonuçta başarısız olarak değerlendirmek yerine, kendi gücüne uygun düşen sorumluluklar vererek başarılı olmasını sağlamak en doğru davranış olacaktır.

5. Kimlik Kazanmaya Karşı Kimlik Karmaşası

Birey bu dönemde kendisine “Ben” üzerine düşüncesini arttırmaktadır. Çocuk bilişsel ve bedensel değişimlerinin farkına varmakta, bedenini tanımaya başlamakta ve buna uygun olarak bir kimlik belirlemeye yönelmektedir. Kişi kendisine sorduğu bu soruların cevaplarını “özdeşleşme” ve “taklit” mekanizmaları ile olacağı kişiye bürünerek cevaplamaya çalışmaktadır. Beğendiği ya da örnek aldığı birisine özenmeye ve onun gibi davranmaya başlamaktadır. Bu dönemi başarı ile atlatan kimseler kimlik duygusu edinirken, başarıyla atlatamayan kimseler kimlik karmaşasına düşerler. Yaşamın bu döneminde ergen, kişiliği için bir kimlik geliştirmeye çalışır (Santrock, 2020; Arslan & Arı, 2008).

Bilişsel Kuramlar:

Piaget'in Bilişsel Gelişim Kuramı:

Jean Piaget, bilişsel gelişimi 4 ana evrede incelemiştir.

1) Duyusal Motor Dönemi (0-2 Yaş) :

Bu evrede dış dünya bebek için duyusal olarak algılayabildiği şekilde yani görme, işitme vb. şekliyle algılanır.

2) İşlem Öncesi Dönem (3-6 yaş):

Bebek artık nesne kalıcılığı kavramını edinmiştir. Yalnız hala işlem yapamaz. Ve korunum kazanılmamıştır mesela iki ayrı bardakta bulunan aynı miktardaki suyun ince bardakta olanına daha fazla diyebilir.

3) Somut İşlemler Dönemi (7-11 Yaş aralığı):

Nesnelerle işlem yapmaya başlarlar ve artık somut olaylar içeriyorsa akıl yürütebilirler.

4) Soyut İşlem Dönemi (12-16 Yaş):

Soyut biçimde mantık yürütme, soyut önermeler arasında mantıksal ilişki kurma başlar.

(Piaget, 1954; Çapri & Çelikkaleli, 2005; Santrock, 2021)

MEB bağlı Okul öncesi dönem çocukları Piaget'in kuramına göre işlem öncesi dönemdedir. Bu dönemde çocuk henüz işlem yapamaz. Fakat bilişsel sürecine çok sayıda yeni bilgiler dâhil etmektedir. Bu bilgiler bireyin gelecekteki yaşamın da kullanması açısından ve değiştirilmesinin zor olması açısından büyük önem arz etmektedir.

Vygotsky'nin Sosyo Kültürel Bilişsel Kuramı:

Vygotsky çocukların öğrenmelerini aktif inşa ettikleri görüşünü savunur. Vygotsky'nin sosyo kültürel bilişsel kuramı düşünme ve anlamayı temel alarak öğrenmenin sosyal etkileşim yoluyla gerçekleştiğini savunur. Çocuklar Piaget'in kuramına oranla daha sosyal canlılar olarak tanımlanır yani çocuğun sosyal yönüne özel bir önem vermiştir Vygotsky (Mahn ve John-Steiner, 2013). Çocuklar okul öncesi eğitim kurumları gibi arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle iç içe olduğu bir yerde sosyo kültürel gelişimi için önemli kazanımlar elde edip olumlu çocukluk yaşantılarına katkı sağlayabilir.

Bilgi İşleme Kuramı:

Düşünme bilgiyi işleme olduğunu savunurlar ve bilginin algılandığında, kodlandığında, temsil ettiğinde, depolandığında veya geri çağrıldığında aslında olan şey düşünmektir. Gelişimin önemli bir yönü bilgiyi işlerken doğru metotları bulmaktır (Sieglar, 2013).

Davranışsal ve Sosyal Bilişsel Kuramlar:

Pavlov'un Klasik Koşullanma Kuramı:

Yüksek rahatsız edici bir ses yardımı ile önce fareden korkmayan Albert fareden korkar hale getirilmiş ve ardından Albert beyaz ve tüylü uyarıcılardan da korkarak bu durumu genellemiştir. Küçük Albert deneyi klasik koşullanmanın erken yaş öğrenmelerinde önemini vurgulaması açısından da ayrıca önemlidir.(Watson & Rayner, 1920)

Watson a göre çevre ve koşullanmanın etkisi çok yüksekti. Watson'ın gerçeğin adeta ötesinde olduğunu kabullendiği savı bir çocuğu istediği gibi bir yetişkin haline getirilmesi savıdır. Bu iddiası şu şekildedir. Bana bir düzine sağlıklı çocuk ve onları yetiştirebileceğim uygun koşullar verin. Size garanti ederim herhangi birini istediğim herhangi bir karakter halinde yetiştirebilirim. Doktor, avukat, sanatçı, tüccar hatta dilenci ve hırsız olacak şekilde (Burger, 2006).

Skinner'in Edimsel Koşullanma Kuramı:

Skinner' a göre ödüller ve cezalar bireyin gelişiminde önemli rol oynar. Bir çok davranış Skinner' a göre deneyimlerin sonucu oluşmakta ve çevre etkileşimi çok önemlidir. Ödül ve cezalar davranışı şekillendirir (Skinner, 1938).

Bandura'nın Sosyal Bilişsel Kuramı:

Davranışçı yaklaşımda kişilik oluşumu psikanalitik kuramın aksine çevresel koşullardan önemli ölçüde etkilenmektedir. Çevresel koşullar ve kişinin davranışı birbirini karşılıklı olarak etkilemektedir. Davranışı yordamak kişinin özellikleri ve bulunduğu durumun şartlarıyla mümkün olmaktadır.(Bandura, 2001) Çocukluk dönemi içerisinde içinde bulunulan çevre ve çocuk karşılıklı etkileşim halinde birbirini değiştirmektedir. Çocuk bir davranışta bulunduğu anda bu o davranışın gerçekleştirildiği çevreye özgü bir davranış olabilir. Bu durum çocuğun davranışları çevresinde gördüğü şekliyle aynen hayata geçirmesi demek değildir bunu kendi zihnindeki bilişsel süreçlerden geçirir ve yaşamına adapte eder. Bu noktada olumlu bir çevre ve olumlu bilişsel süreç etkileşimi ile birlikte olumlu çocukluk yaşantıları gerçekleşebilir.

Etolojik Kuram:

Etoloji davranışın biyolojiden önemli ölçüde etkilendiği savunur. Davranışın evrimle ilişkisini önemser ve kritik veya hassas dönemlerin önemini ortaya çıkarır. Zoolog Konrad (Lorenz, 1965) ın kazlar üzerinde yaptığı deney etoloji biliminin önem kazanmasında çok önemli rol oynadı. Konradın deneyinde yetiştirdiği kazlardan kuluçka makinesinden ilk çıktığı anda kendisini hareketli nesne olarak gören kazlar, Lorenz' in peşinden, annesini ilk çıktığı andan itibaren hareketli nesne olarak gören kazlar ise anne kazın peşinden gitti.

Etolojik kuramın insan gelişimine uygulanmasını gösteren en büyük araştırmacılardan biri Bowlby' dir. Bowlby yaşamın ilk yıllarında bağlanmanın yaşam boyunca önemli olduğunu savunmuştur. Ona göre bakım veren ile bağlanma yaşamın ilk yıllarında olumlu ve güvenli ise bebek muhtemelen ileriki hayatında olumlu gelişim özellikleri gösterecektir eğer bağlanma olumsuz ve güvensiz ise muhtemelen ileriki yıllardaki gelişimi olumsuz olacaktır (Bowlby, 1982). Bowlby hayvanlardaki anneyi izleme ve peşinden gitme davranışının yaşam şansını arttırdığını gözlemlemiştir. Bununla birlikte insanlarda bağlanmanın bunun daha ötesinde bir bağlanma olduğu

sonucuna varmıştır. İnsan yaşamında bağlanmanın 3 temel görevi vardır. Bunlar; dünyayı keşfeden bireyin dilediğinde dönebileceği güvenli bir liman, fiziksel ihtiyaçlar ve hayata karşı güven duygusudur. Bowlby bu ihtiyaçların yeterince karşılanmaması durumunda patolojiye varan sonuçların ortaya çıkacağını söyler.(Tüzün ve Sayar, 2006).

Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistemler Kuramı:

Çocukların gelişiminde çevresel sistemlerin etkili olduğunu vurgular (Bronfenbrenner ve Morris, 2013).

1. Mikrosistem (Microsystem): Çocuğun gelişimini doğrudan etkileyen sistemlerdir. Çocuk bu sistemin aktif olarak içindedir ve bu sistemden hızlı bir şekilde etkilenir. Bu sistemler çeşitli grupları ve kurumları ifade eder. Bu grup ve kurumlar aile, okul, dini kurumlar, yakın çevre, komşular ve arkadaşlardır.
2. Mezosistem (Mesosystem): Mikro sistemlerin birbirleriyle ilişkisini ifade eder. Çocuğun aile ve arkadaş grupları arasındaki ilişki örnek gösterilebilir.
3. Ekzosistem (Exosystem): Çocuğu dolaylı olarak etkileyen sistemlerdir. Ailenin mesleğinin, okulun bağlı bulunduğu üst kurumların vb yapıların çocuğa olan etkileri dir.
4. Makrosistem (Macrosystem): Çocuğun içinde bulunduğu sosyal yapının bir çeşit gösterimi olarak kabul edilebilir. Makrosistem toplumla ilgili; sosyal, politik, dinsel, ekonomik ve eğitime dayalı sistemlerin temelidir.
5. Kronosistem (Kronosystem): Çocuğun yaşamındaki çevresel ve tarihi olayları içerir. Çocuğun içinde yaşadığı toplumu oluşturan ortamın ve bulunduğu zaman dilimi içinde yaşanan değişikliklerin çocuğun gelişimini ne ölçüde etkilediğini açıklayan sistemdir (Paquette & Ryan, 2001), (Paquette vd., 2001).

Günümüzde yaşanan covid-19 salgını çocukların olumlu bir çocukluk yaşamasını etkilemektedir. Bu durum bireyin içinde bulunduğu kronosistemin etkisine örnek olarak gösterilebilir. Bronfenbrenner'in ekolojik sistemler kuramı içinde yer alan sistemler sürekli aktif ve birbirleriyle ilişki halinde bulunmaktadır.

Pozitif Psikoloji Kuramı:

Pozitif psikolojide kabul edilen görüş, yalnızca olumsuz yanları düzeltmenin yetersiz olduğudur. Pozitif psikolojide ana amaç olumsuz yanları düzeltmekle beraber bireyin sahip olduğu olumlu yanları ortaya çıkarmak ve bu yanları geliştirmektir (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000). Pozitif psikolojide bireylerin doğumdan itibaren güçlü olduğu yönleri vardır. Bireyler güçlü olduğu yönlerini geliştirerek, psikolojik iyi oluşunu korur ve kendini çeşitli psikolojik rahatsızlıklardan uzak tutar (Csikszentmihalyi, 2009). Olumlu çocukluk yaşantıları bu bağlamda düşünüldüğünde pozitif psikoloji ile iç içedir. Pozitif psikolojiye ilgi beklenenden çok daha hızlı bir şekilde artmaktadır (Csikszentmihalyi, 2009). Pozitif psikolojiye ilgi arttıkça ve bu konuda çalışmalar fazlaştıkça bireylerin çocukluğundaki olumlu yaşantılarının gelecekteki muhtemel sonuçları daha fazla açığa çıkacaktır.

Eklektik Kuramsal Yönelim:

Her kuramın etkili olduğu yönünden faydalanmayı içeren eklektik kuramsal yönelim tüm kuramların faydalı olduğu alanları kullanmayı içerir. Günümüz dünyası hızla gelişmekte ve çok sayıda bilimsel gelişmeler yaşanmakta insana dair açıklamalar konusunda hızla bilim dünyası ilerlemektedir. Bu durum insanın biyopsikososyal yapısını tek bir kuramla açıklanamayacağı ya da açıklanmasının yetersiz kalacağı görüşünü doğurmaktadır.

Olumlu Çocukluk Yaşantıları ile Öz duyarlık ve Alt Boyutları Arasındaki İlişki **a)Olumlu Çocukluk Yaşantıları ile Öz Sevecenliğe Karşı Öz Yargılama arasındaki ilişki.**

Çocukluğunu kendini güven içerisinde geçiren bir problem durumunda dahi onu savunan, destekleyen, karşılaştığı sorunlar esnasında arkadaşlarından, aileden bireylerden çaba gören çocuğun ilerleyen zamanlarda kendini seven bir bireye dönüşme olasılığı yüksek olacaktır. Ben hata yaptığımda dahi yanımda olabilen beni destekleyen birileri var duygusu çocuğun kendini yargılamasına engel olacaktır.

b)Olumlu Çocukluk Yaşantıları ile Paylaşımların Bilincinde Olmaya Karşı İzolasyon arasındaki ilişki.

Sosyal olarak etkin bir çocukluk geçiren, çocukluğunda toplu etkinliklere katılan ve çocukluğunda bulunduğu ortamlara kendini ait hissedilen bireyler çevresindeki insanların yaşadığı olayları daha iyi gözlemlene şansı bulacaktır. Gelişimsel veya yaşamsal herhangi bir problemle karşılaştığında çevresindeki insanların karşılaştığı problemi veya benzer problemleri daha önce yaşadığını gören çocuğun ilerleyen yaşamında ben yalnızca bu sorunları yaşıyorum deyip kendini toplumdan izole bir hale getirme olasılığı düşecektir.

c)Olumlu Çocukluk Yaşantıları ile Bilinçliliğe Karşı Aşırı Özdeşleşme ile arasındaki ilişki.

Çocukluğunda yargılanan, eleştirilen bireyin kendini ilerleyen dönemlerde de yargılama yoluna girmesi muhtemeldir oysa bunun yerine kendini anlamaya çalışan bir çevre ile yetişen çocuk yaptığı davranışların farkına varacaktır. Farklı duygular hissettiği zaman farklı davranışlar gösterdiğinin bilincinde olacaktır.

Davranışları ile fişlenmeyen kötü davranışlar sergilediğinde kötü bir çocuksun veya iyi bir davranış sergilediğinde iyi bir çocuksun tarzı etiketlenme ile değil, durumlara kendini kaptırmadan o anın tadını çıkararak durumları benliğiyle özdeşleştirilmeden büyüyen çocukların, ileride bilinçliliğe sahip ve kendini anlayan bireyler olması ihtimali artacaktır (Jopling, 2000).

İlgili Literatür

Yurt içinde yapılan çalışmalar incelendiğinde doğrudan öz duyarlık ve olumlu çocukluk yaşantısını ortaya koyan çalışmaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte;

Yurt içinde çocukluk yaşantısı ve bu yaşantının etkilerini içeren çalışmalar incelendiğinde aşağıdaki çalışmalar ve sonuçları göze çarpmaktadır.

Doğan ve Yavuz, (2020) yaptıkları araştırmada olumlu çocukluk yaşantılarının psikolojik iyi oluş ile pozitif ve anlamlı bir şekilde ilişkili olduğunu ortaya çıkarmışlardır.

Bilgin vd. (2021) yaptıkları araştırmada olumlu çocukluk yaşantılarını çeşitli demografik değişkenler açısından araştırmış ve olumlu çocukluk yaşantılarının; anne ve baba eğitim düzeyine, algılanan ebeveyn tutumuna ve algılanan sosyo ekonomik düzeye göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını cinsiyet değişkenine göre ise anlamlı bir

fark bulunmadığını tespit etmişlerdir. Araştırma sonucunda anne ve baba eğitim düzeyi arttıkça olumlu çocukluk yaşantılarının arttığı gözlenmiştir. Ebeveyn tutumuna göre ise demokratik ebeveyn tutumuna sahip ailelerde yetişen çocukların olumlu çocukluk yaşantısına sahip olduğu sonucu çıkarılmıştır. Algılanan sosyo ekonomik düzeye göre bakıldığında ise sosyo ekonomik düzey arttıkça olumlu çocukluk yaşantılarının arttığı gözlenmiştir.

Kara (2019) “Üniversite öğrencilerinde anne-baba bağlanması ile öz duyarlık düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi” adlı çalışmasında babası yüksek eğitilmiş öğrencilerin öz duyarlık ve bilinçlilik düzeyleri daha yüksek; annesi yüksek eğitilmiş öğrencilerin ise bilinçlilik düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre, anneye bağlanmanın öz duyarlık ve tüm alt boyutlarının anlamlı yordayıcısı olduğu; babaya bağlanmanın ise öz sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma ve bilinçlilik alt boyutlarının anlamlı yordayıcısı olduğu saptanmıştır.

Ünal (2021) “Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmaları ve Öz Şefkat Düzeyinin, Duygu Düzenleme Güçlüğü ile İlişkinin İncelenmesi” adlı tez çalışmasında çocukluk çağı travmalarının ileride yaşanabilecek duygu durum güçlükleri ile ilişkili olabileceğini ve bu ilişkide öz şefkatin önemli bir rol üstlenebileceği sonucuna varmıştır.

Taş (2022) “Olumlu Çocukluk Yaşantılarının Bireysel Yaratıcılıkla İlişkinde Öz-Saygının Aracılık Etkisi” adlı çalışmasında olumlu çocukluk yaşantılarının çocukların öz-saygısını güçlendirerek çocukların bireysel yaratıcılığının aktif olmasında önemli rol oynadığı sonucuna ulaşmıştır.

Demir (2021) “Olumlu Çocukluk Yaşantılarının Romantik İlişkilerde Çatışma Çözme Stillerine Etkisi” adlı çalışmasında olumlu çocukluk yaşantıları ile olumlu çatışma çözme stili arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki ve Olumlu çocukluk yaşantıları ile olumsuz çatışma çözme stili arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulmuştur.

Yurt içinde öz duyarlıkla ilgili çalışmalar incelendiğinde aşağıdaki çalışmalar ve sonuçları göze çarpmaktadır.

Ergün-Başak ve Can (2018) “Düşük Gelirli Ailelerden Gelen Üniversite Öğrencileri Üzerinde Öz duyarlılık, Sosyal Bağlılık ve İyimserlik ile Psikolojik Dayanıklılık Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi” adlı çalışmalarında düşük gelir düzeyine sahip ailelerin çocuklarının psikolojik açıdan dayanıklı olabilmesinde öz duyarlık, sosyal

bağlılık ve iyimserliğin rolü olduğunu ortaya koymuşlardır. Buna bağlı olarak öz duyarlılık, sosyal bağlılık ve iyimserliğin önleyici çalışmalar ile geliştirilmesinin yararlı olacağı sonucuna araştırmada varılmıştır.

Korkmaz (2018) ‘‘Öz-Duyarlılık: Psikolojik Belirtiler ile İlişkisi ve Psikoterapide Kullanımı’’ adlı çalışmasında öz duyarlılığın çok sayıda psikolojik problemlerle negatif psikolojik iyilik hali ile negatif yönlü ilişkisini temele alarak psikoterapi süreçlerinde yer almasının önemli olduğunu vurgulamıştır.

Şahin (2014) ‘‘Öğretmenlerin Öz Duyarlılıklarının Psikolojik Sağlamlık ve Yaşam Doyumu Açısından İncelenmesi’’ MEB’e bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin öz duyarlılıklarının cinsiyet, medeni durum ve unvan değişkenine göre öz duyarlılıklarının farklı olmadığı görülmüştür. Psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumunun ise öz duyarlılığı anlamlı bir şekilde yordadığı sonucuna varılmıştır.

Eker (2011) ‘‘Üniversite öğrencilerinin öz-duyarlılık ve duyarlı sevgi düzeylerinin ebeveyn tutumları açısından incelenmesi’’ adlı çalışmasında araştırma sonucunda, anne-baba tutumları, öz-duyarlılık arasında anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Anne-baba tutumlarını demokratik olarak algılayan öğrencilerin öz-duyarlılık düzeylerinin yüksek olduğu, anne-baba tutumlarını otoriter ve koruyucu istekçi olarak algılayan öğrencilerin öz-duyarlılık düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür.

Karaoğlu ve Erzi (2019) ‘‘Yeme Tutumları ve Travmatik Yaşantılar: Öz Şefkat ve Duygu Düzenlemenin Aracı Rolü’’ adlı çalışmalarında yapılan aracı rol analizlerine göre duygu düzenleme güçlüğü ve öz şefkatin yeme tutumları ile çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkide aracı rol oynadığını bulmuşlardır.

Altıparmak (2019) ‘‘Öğretmenlerin yaşam amacı ve anlamı düzeyleri ile iyi oluşları arasındaki ilişkide öz duyarlılık değişkeninin aracı rolü’’ adlı tez araştırmasının sonucu olarak, kişilerin yaşamlarındaki anlam ve amaç düzeyinin artması ile psikolojik iyi oluşun arttığı ve bu ilişkide özduyarlılığın kısmi aracı rolü olduğu belirlenmiştir.

Kesici (2009) Üniversite öğrencilerinin öz-anlayışları (self-compassion) ile anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi adlı tez çalışmasında üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkeni ile Öz Anlayışları (Self-Compassion) arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Sınıf düzeyine (1. sınıf – 3. sınıf) göre üçüncü sınıf öğrencilerinin öz-anlayış puanları, birinci sınıf öğrencilerinin öz-anlayış puanlarına göre anlamlı düzeyde yüksektir. Fakülte ve bölüm değişkenine göre Öz-Anlayış arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Sosyoekonomik düzey ile Öz-Anlayış arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Anne ve babanın eğitim seviyesine göre Öz-Anlayış arasında anlamlı

fark bulunamamıştır. Kardeş sırası (ilk, ortanca, sonuncu) değişkenine göre sonuncu kardeşin Öz-Anlayış puanı ilk ve ortanca kardeşe göre yüksek bulunmuştur. Araştırma sonucuna göre üniversite öğrencilerinin öz-anlayışları ile anne baba tutumları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmuştur.

Yılmaz ve Kesici (2014) Anne Baba Tutumları ve Kardeş Sırasının Üniversite Öğrencilerinin Öz-Anlayışlarının Gelişimine Etkisi adlı makaleleri incelenmiş. Demokratik anne baba tutumu ile üniversite öğrencilerinin öz-anlayışları arasında anlamlı ve pozitif; koruyucu ve otoriter anne baba tutumları ile üniversite öğrencilerinin öz-anlayışları arasında anlamlı ve negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. Demokratik ve koruyucu olarak algılanan anne baba tutumları ile üniversite öğrencilerinin kardeş doğum sırası (İlk, Ortanca, Sonuncu) arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Araştırma bulgularına göre ilk çocukların ortanca ve son çocuklara göre anne baba tutumlarını demokratik; sonuncu çocukların da ortanca çocuklara göre anne baba tutumlarını koruyucu algıladıkları saptanmıştır.

Candemir (2019) ‘‘Engelli Çocuğa Sahip Olan ve Olmayan Ebeveynlerin Öz anlayış, Kişilik ve Merhamet Puanlarının İncelenmesi’’adlı tez çalışmasında engelli çocuğa sahip olan ve olmayan ebeveynler arasında öz anlayış, kişilik ve merhamet özelliklerinin anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Meriç (2020) Okul öncesi eğitime devam eden çocukların ebeveynlerinin şefkat korkusu düzeylerinin öz duyarlık düzeyleri ile istatistiksel açıdan negatif yönde anlamlı ilişkili olduğu sonucuna varmıştır.

Yurt içinde öz duyarlık ve çocukluk yaşantısı ile ilgili çalışmalar incelendiğinde aşağıdaki çalışmalar ve sonuçları göze çarpmaktadır.

Akcan ve Taşören (2020) ‘‘Genç Yetişkinlerde Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları, Öz-Şefkat ve Duygu Düzenleme Becerileri Depresyon Belirtilerini Yordar mı? ’’ adlı çalışmalarında depresyon ve duygu düzenleme zorluklarında öz duyarlığın geliştirilmesinin koruyucu bir rol üstlendiği sonucuna varmışlardır.

Cihangül (2021) ‘‘Üniversite Öğrencilerinde Kariyer Uyum Yeteneklerinin Yordayıcıları olarak ‘‘Çocukluk Çağı Olumlu Yaşantıları ve Öz duyarlık’’ adlı tez çalışması incelenmiştir. Çalışmasının sonucunda öz duyarlığın kariyer uyum yeteneği ile ilgi, kontrol, merak, güven alt boyutlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunurken, olumlu çocukluk yaşantılarının kariyer uyum yeteneği ile kontrol ve güven alt boyutlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucuna varmıştır.

Yurt dışında öz duyarlıkla ilgili çalışmalar incelendiğinde aşağıdaki çalışmalar ve sonuçları göze çarpmaktadır.

Jennings (2015) “Okul Öncesi Öğretmenlerinin İyi oluş, Farkındalık ve Öz Duyarlıklarının Sınıf Kalitesi ve Zorlu Öğrencilere Yönelik Tutumlarıyla İlişkisi,” adlı araştırmasında öğretmenlerin psikososyal özelliklerinin, kaliteli öğrenme ortamlarının boyutlarıyla ve zorlayıcı buldukları çocuklara karşı tutumuna ilişkisini incelemiştir.

Ghorbani vd. (2012) “İranlı Müslümanlarda Öz Duyarlık: Bütünleştirici Kişisel Bilgi, Akıl Sağlığı ve Dini Yönelimle İlişkiler” adlı makalelerinde öz duyarlığın öz bilgi ile pozitif depresyon ile negatif ilişkili olduğu sonucuna varmışlardır.

Neff (2003b) “Öz Duyarlık: Kendine Yönelik Sağlıklı Bir Tutumun Alternatif Bir Kavramsallaştırılması” adlı makalesinde Öz duyarlığın kavram olarak önemini açıkladığı makalesidir. Öz duyarlık kavramının neden önemli olduğunu ve daha önce sağlıklı bir psikolojik tutumun göstergesi olan kavramların eksik yönlerini Öz duyarlığın nasıl tamamladığını anlatır.

Gilbert ve Procter (2006) “Yüksek Utanç ve Öz Eleştiriyi Sahip Olan Kişiler İçin Duyarlı Zihin Eğitimi: Bir Grup Terapisi Yaklaşımına Genel Bakış ve Pilot Çalışma” adlı makalelerinde Öz duyarlık seviyesini artırıcı terapi uygulamış ve öz duyarlığın psikolojik iyi olmayı yordadığını ortaya koymuşlardır.

Kirkpatrick (2005) tarafından yürütülen “İki Sandalyeli Gestalt Müdahalesi Kullanarak Öz Duyarlığı Geliştirme” adlı tez çalışmasında Gestalt terapi tekniklerinden iki sandalye tekniği ile öz duyarlık geliştirilmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda katılımcıların öz duyarlık düzeylerinde artış görülmüştür.

Heffernan vd. (2010) “Hemşirelerde Öz Duyarlık Ve Duygusal Zeka” isimli çalışmalarında duygusal zeka ve öz duyarlık arasındaki ilişkiyi hemşireler üzerinden elde edilen verilerde yapılan analizler sonucunda öz duyarlık ve duygusal zeka arasındaki ilişkinin olumlu yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Newsome vd. (2012) “Mindfulness Grup Çalışması: Eğitimde Profesyonellere Yardımcı Olanlarda Stresi Önlemek ve Öz Duyarlığı Artırmak” adlı çalışmalarında uyguladıkları 6 haftalık eğitim sonucunda algılanan stres düzeyinde azalma gözlemlenirken, bilinçli farkındalık ve öz duyarlık düzeylerinde de anlamlı bir artış olduğu ortaya konmuştur.

Germer ve Neff (2013) tarafından geliştirilen “Klinik Uygulamada Öz Duyarlık” adlı makalelerinde 8 haftalık program ile öz duyarlığın klinik uygulamada kullanım esaslarını açıklamak tadırlar.

Barlow vd. (2017) “Travma değerlendirmeleri, duygu düzenleme güçlükleri ve öz duyarlık, çocukluk çağı istismarının ardından travma sonrası stres belirtilerini öngörmektedir.” adlı makalelerinde çocukluk çağında yaşanan istismarın öz duyarlık ile negatif bir ilişki olduğunu tespit edilmişlerdir.

Leary vd. (2007) “Öz-Şefkat ve Kendinizle İlgili Hoş Olmayan Olaylara Tepkiler: Kendine Nazik Davranmanın Etkileri” adlı makalelerinde öz duyarlığın duygusal ve bilişsel tepkileri yordadığını gösterdiler.

Simoes vd. (2016) yaptıkları çalışmada Öz duyarlık düzeyindeki değişimin örgüte olan bağlılığı etkilediği sonucuna varmışlardır. Öz duyarlık çalışanlardaki örgüte karşı olumlu duyguları geliştirir ve çalışanlar arasındaki iletişimi güçlendirir. OÖÖ'nin öz duyarlığının yüksek olmasının gerekliliği örgüte bağlılığını arttırması açısından da önemlidir.

MacBeth ve Gumley, (2012) “Şefkati keşfetmek: Öz Duyarlık ve psikopatoloji arasındaki ilişkinin bir meta-analizi” adlı çalışmalarında Öz duyarlık ve psikopatoloji arasındaki ilişkinin bir meta-analizini yapmışlardır ve analiz sonucunda daha fazla öz duyarlı olmanın daha az psikopatoloji ile bağlantılı olduğu sonucuna varmışlardır.

Babenko vd., (2019) “Hekimlerin Öz Duyarlıkları ile İşe Bağlılık, Tükenme ve Mesleki Yaşam Memnuniyeti İlişkisi.” adlı çalışmalarında Hekimlerin Öz-Merhametleri ile İşe Bağlılık, Tükenme ve Mesleki Yaşam Doyumu arasındaki ilişki incelemiş öz duyarlığı yüksek hekimlerin, daha düşük öz duyarlık bildiren hekimlerden daha düşük tükenmişlik düzeyi ölçülmüş, daha fazla mesleki yaşam doyumu, daha fazla işe bağlılık ve daha yüksek iş tatmini olduğu sonucuna varmışlardır.

Yurt dışında çocukluk yaşantıları ile ilgili çalışmalar incelendiğinde aşağıdaki çalışmalar ve sonuçları göze çarpmaktadır.

Pepping, vd. (2015) “Öz Duyarlık ta Bireysel Farklılıklar: Çocuklukta Bağlanmanın Rolü ve Ebeveynlik Deneyimleri” adlı çalışmalarında erken çocukluk deneyimlerinin ve bağlanmanın öz duyarlık gelişimini etkilediğini ortaya koymuşlardır.

Coffey vd. (2015)'in çalışması göze çarpmaktadır. “Bebek Mutluluğu Yetişkin Yaşam Memnuniyetini Öngörüyor mu? Yaşamın İlk Çeyrek Yüzyılında Öznel İyi Oluşun İncelenmesi” adlı boylamsal çalışmalarında bebeklik döneminde olumlu çocukluk yaşantılarına sahip olan bireylerin ileriki yaşantısında da olumlu özelliklere sahip bir yetişkin olma olasılığının yüksek olduğu sonucunu ortaya çıkarmışlardır.

Ross vd. (2019) ‘‘Çocuklukta duygusal kötü muameleden yetişkinlikte depresif belirtilere: Öz duyarlık ve utancın rolleri’’ adlı çalışmalarında olumsuz çocukluk yaşantılarının düşük öz duyarlığın yordayıcısı olduğunu ortaya koymuşlardır.

Baglivio ve Wolff (2021) tarafından 28000 den fazla suça sürüklenen çocuk arasında yapılan araştırmada olumlu çocukluk yaşantıları toplam puanı daha fazla olan çocuk suçluların rehabilitasyon sürecinden sonra tekrar suç işleme oranlarının, olumsuz çocukluk yaşantıları toplam puanı fazla olan çocuklara göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.YÖNTEM

Bu araştırma nicel bir çalışma olup, betimsel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeline göre gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modelleri iki yada daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve derecesini belirleyen araştırma desenleri dir (Karasar, 2020).

2.1 Katılımcılar

Hatay ilinde Görev yapan okul öncesi öğretmenleri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Evren yaklaşık 1800 kişiden oluşmaktadır. Örneklem ise bu evrende yapılan güç analizi(power analysis) ile örneklem büyüklüğü hesaplama(sample size calculation) yöntemi aracılığıyla bulunmuştur. Güvenirlilik seviyesi %95 ve hata payı % 5 olarak hesaplanıp örneklem sayısı 323 olarak hesaplanmıştır. Katılımcılar kolay ulaşılabilir(uygun, kazara) örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir.

Tablo 1.

Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

		n	Yüzde
CİNSİYET:	Kadın	243	75,2
	Erkek	80	24,8
MEDENİ DURUM:	Evli	217	67,2
	Bekar	106	32,8
EĞİTİM DURUMU:	Ön lisans	30	9,3
	Lisans	235	72,8
	Lisansüstü	58	18
ÇOCUKLUĞUN GEÇTİĞİ AİLE TİPİ :	Çekirdek	236	73,1
	Geniş	75	23,2
	Tek Ebeveynli	8	2,5
ÇOCUKLUĞUN GEÇTİĞİ YER:	Geçiş (Gecekonda)	4	1,2
	Kır	88	27,2
	Kent	235	72,8
DOĞUM SIRASI:	Tek Çocuk	8	2,5
	Küçük Kardeş	121	37,5
	Ortanca Kardeş	106	32,8
	Büyük Kardeş	88	27,2
KARDEŞ SAYISI:	1	8	2,5
	2	87	26,9
	3	95	29,4
	4	60	18,6
	5 +	73	22,6
	Toplam	323	100

Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Katılımcıların demografik bilgilerinde yer alan Cinsiyet, Medeni Durum, Eğitim Düzeyi, Çocukluğunun Geçtiği Aile Tipi, Çocukluğunun Geçtiği Yer, Doğum Sırası, Kardeş Sayısı tablo 1’de verilmiştir ve yorumlanmıştır.

Tablo 1’de verilen katılımcılara ait demografik bilgiler incelendiğinde, katılımcıların 243’ü (% 75.2) kadın ve 80’i (% 24.8) ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcıların 217(% 67.2) sinin medeni durumu evli ve 106(% 32.8) sı bekârdır. Katılımcıların Eğitim Düzeyi Ön lisans mezunu 30(% 9.3), Lisans mezunu 235(72.8) ve Lisansüstü mezunu 58(18)’dir. Katılımcıların Çocukluğunun Geçtiği Aile Tipi Çekirdek 236(73.1), Geniş 75(23.2), Tek Ebeveynli 8(2.5), ve Geçiş (Gecekondu) 4(1.2)’dür. Katılımcıların Çocukluğunun Geçtiği Yer 88(% 27.2) inin Kır ve 235(% 72.8) inin ise Kenttir. Katılımcıların Doğum Sırası Tek Çocuk 8(% 2.5), Küçük Kardeş 121(% 37.5), Ortanca Kardeş 106(% 32.8) ve Büyük Kardeş 88 (% 27.2)dir. Katılımcıların Kardeş Sayısı Tek Çocuk 8 katılımcı (% 2,5), 2 Kardeş 87 katılımcı (%26.9) 3 Kardeş 95 katılımcı (% 29.4), 4 Kardeş 60 katılımcı (% 18.6), 5+ Kardeş 73 katılımcı (% 22.6) dır.

Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Değerlendirilmesi:

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetinin kadın yoğunlukta olduğu görülmüştür. Evrenin kadın yoğunlukta olmasından ötürü bu sonuç ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların medeni durumları incelendiğinde yaklaşık 3 te 2 sinin evli olduğu görülmüştür.

Katılımcıların MEB’e bağlı okullarda OÖÖ olabilmesi için ön lisans yeterliliği sağlaması zorunluluğu neticesinde en düşük eğitim düzeyi önlisans tır. Bu sebep neticesiyle eğitim düzeyi geniş bir aralıkta değildir. Araştırmaya katılan katılımcıların % 72.8lik büyük kısmını lisans mezunları oluşturduğu görülmektedir.

Katılımcıların Çocukluğunun Geçtiği Aile Tipi incelendiğinde % 95 lik kısmının Geniş ve çekirdek aileden oluştuğu görülmüştür.

Katılımcıların Çocukluğunun Geçtiği Yeri büyük oranda(72.8) kentler oluşturmaktadır.

Katılımcıların Doğum Sırası Tek Çocuk olanlar yalnızca % 2.5 olarak kalmıştır. Diğer seçenekler birbirine yakın olmakla beraber en büyük katılımcı kitlesini küçük kardeşlerin (% 37,5) oluşturduğu görülmektedir.

Katılımcıların Kardeş Sayısı Tek Çocuk olanlar yalnızca % 2.5 olarak kalmıştır. Diğer seçenekler birbirine yakın olmakla beraber en büyük katılımcı kitlesini 3 kardeş olanlar (29,4) oluşturmaktadır.

2.2. Araştırmanın Yapılışı

Araştırma sürecine başlarken önce araştırmada kullanılan Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği ve Öz-duyarlık Ölçeği için Türkçeye uyarlayan araştırmacılardan ölçeği kullanmak amacıyla izin alınmıştır. (ek-d, ek-e) Çağ Üniversitesi etik kurulundan 24.11.2021 tarih ve 23867972/65 sayılı onay alınmıştır. Ardından Hatay İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden E-32889839-605.01-39471912 sayı ve 21.12.2021 tarihli onay alınmıştır.

Ardından ölçme araçları ve kişisel bilgi formu hazırlanarak araştırmanın gerçekleştirildiği google foruma yüklenerek <http://meb.ai/JzOehA> link adresindeki anket uygulama çalışması hazırlanmıştır. Önce kişisel bilgi formu ardından OÇY ölçeği ve öz duyarlık ölçeği sırasıyla bu ölçme araçlarının online doldurulması sağlanmıştır.

Katılımcılara ölçme araçları ve kişisel bilgi formunun içinde bulunduğu google forum linki MEB doküman yönetim sistemi aracılığıyla gönderilmiştir. Ayrıca çeşitli sosyal medya öğretmen gruplarında öğretmenlerin çalışmaya gönüllü katılımı istenmiştir. Araştırmaya katılmak isteyen gönüllü öğretmenlerin verdiği bilgiler sayesinde veriler oluşmuştur.

Ayrıca çalışmanın geçerli ve güvenilir olacağı düşünülerek tüm maddeler gibi zorunlu olacak şekilde “Yukarıda bilgileri bulunan araştırmaya katılmayı kabul ediyorum. Soruları içten cevapladım ve verdiğim cevaplar bilimsel çalışmada kullanılmaya uygundur.” maddesi eklenmiştir.

2.3. Araştırmada Kullanılan Materyaller

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde literatür doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği ve Öz duyarlık Ölçeği veri toplama araçları kullanılmıştır. Bu ölçekler Hatay il/ilçelerinde MEB'e bağlı okullarda öğretmenlik yapan okul öncesi öğretmenlerine uygulanıp sonuçları Spss 22 paket program ile değerlendirilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Literatür doğrultusunda Araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formunda cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, çocukluğun geçtiği aile tipi, çocukluğun geçtiği yer, doğum sırası, kardeş sayısı bilgilerini kapsayan maddeler bulunmaktadır. Bu form katılımcılar tarafından doldurulmuştur (Ek A).

Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği

Bethell vd. (2019) tarafından geliştirilen Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanmış halidir. Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması ve geçerlik ve güvenilirliğinin test çalışması yaşları 18-56 arasında değişen, 252 kadın ve 198 erkek olmak üzere 450 yetişkin üzerinde yapılmıştır (M= 31.61, SD= 4.79). Bu bağlamda, ilk olarak ölçeğin dilsel eşdeğerliliğine bakılmış. Uzmanlardan alınan görüşler sonucunda ölçeğin dilsel eşdeğerliğe sahip olduğu değerlendirilmiştir. Sonrasında alan uzmanlarından ölçeğin kapsam geçerliliğine ilişkin görüş alındı. Değerlendirmeye katılan alan uzmanlarının çoğunluğu, ölçeğin kapsam geçerliliğinin yeterli düzeyde olduğu görüşünü dile getirdiler. Ölçeğin yapı geçerliliği, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri ile yapıldı. Ölçeğin Açıklayıcı faktör analizinde, ölçeğin tek faktörlü, Cronbach alfa katsayısının .78 olduğu ve toplam varyansın %45,22 sini açıkladığı ortaya çıkmıştır. DFA den elde edilen sonuçlar, ölçeğin uyum iyiliği değerlerinin büyük kısmının iyi uyum değerlerine sahip olduğu ve orijinalinde olduğu gibi tek faktörlü olarak doğrulandığı saptanmıştır. Sonuç olarak, elde edilen bulgulara göre, Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği'nin Türkçe formunun tek boyutlu, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir (Çiçek & Çeri, 2021).

Ölçekten en az 7 ve en yüksek 35 puan alınabilmesi mümkündür. Ölçekten alınan yüksek puanlar, bireylerin çocukluk yaşantısında daha fazla olumlu yaşantı geçirdiklerini göstermektedir. Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği, bireylerin 18 yaşından önceki olumlu yaşantılarını ölçmektedir. Bu sebeple ölçek, 18 yaş ve üzeri kişiler için uygundur(Ek B).

Bu çalışma için ölçekler güvenilirlik analizi yapılmış ve sonuçları tablo 2 ve tablo 3 te gösterilmiştir.

Tablo 2.

Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği Güvenirlilik Analizi

Ölçek	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Olumlu Çocukluk Yaşantıları	0,776	7

Cronbach's Alpha Katsayısının değerlendirilmesinde kullanılan değerlendirme kriteri olarak; $0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir, $0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçek düşük güvenilirdir, $0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir, $0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir (Özdamar, 2004). Olumlu çocukluk yaşantıları ölçeğinde elde edilen, 776 Cronbach's Alpha değeri ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

Öz Duyarlık Ölçeği

Neff (2003b) tarafından geliştirilen Öz-duyarlık Ölçeğinin Türkçeye uyarlanmış ve ölçeğin geçerlik ve güvenirlilik analizleri yapılmış halidir. Ölçeğin çeviri aşamasına Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 633 üniversite öğrencisi katılmıştır. Öncelikle ölçeğin dilsel eşdeğerliği incelenmiş ve dilsel eşdeğerliğe sahip olduğu görüldükten sonra geçerlik ve güvenirlilik analizleri yapılmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin orjinal formuyla uyum gösterdiği görülmüştür ($\chi^2= 779.01$, $sd= 264$, $p= 0.00$, $RMSEA= .056$, $NFI= .95$, $CFI= .97$, $IFI= .97$, $RFI= .94$, $GFI= .91$ ve $SRMR= .059$). Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları .72 ile .80, test-tekrar test güvenirlilik katsayıları ise .56 ile .69 arasında bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyonları .48 ile .71 arasında sıralandığı ve %27'lik alt-üst grupların ortalamaları arasındaki tüm farkların anlamlı olduğu bulunmuştur.

Ölçeğin Türkçe formatında orijinal formatında olduğu gibi 26 madde bulunmaktadır. Ölçek beşli Likert tipi ölçektir ve 6 alt ölçeği bulunmaktadır. Ölçülen alt ölçeklerde bireyin edindiği puanların yüksek olması, bireyin ilgili alt ölçeğinde değerlendirilen özelliklerine bireyin sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin puanlanması her bir alt boyut için ayrı yapılmaktadır. Ayrıca ölçek toplam bir öz-duyarlık puanı da vermektedir. Bu işlem üç aşamada gerçekleştirilir:

a. Negatif alt ölçekler olan; öz-yargılama, izolasyon ve aşırı özdeşleşmenin ortalamaları 6'dan çıkarılır.

$$6 - \text{Öz-yargılama} = \_\_\_\_\_\_, 6 - \text{İzolasyon} = \_\_\_\_\_\_, 6 - \text{Aşırı özdeşleşme} = \_\_\_\_\_\_$$

b. Altı alt ölçeğin ortalamaları toplanır:

Öz-sevecenlik+Öz-yargılama+Paylaşımların bilincinde olma+ İzolasyon+Bilinçlilik+ Aşırı özdeşleşme

c. Toplam öz-duyarlık ortalaması elde edilir (Toplam ortalama 6'ye bölünerek)

Toplam puan için ikinci yöntem: Negatif alt ölçekler olan Öz-yargılama, İzolasyon ve Aşırı özdeşleşme maddeleri ters kodlanır ve altı alt ölçeğin ortalamaları toplanır. Toplam öz-duyarlık ortalaması elde edilir.

Toplam puanın yorumlanması: 1- 2.5 arası puanlar düşük, 2.5-3.5 arası puanlar orta ve 3.5-5 arası puanlar yüksek düzeyde öz-duyarlığı göstermektedir (Akın vd., 2007).

Not: Bu çalışmada toplam puan hesaplamada ilk yol kullanılmıştır (EK-C).

Tablo 3.

Öz Duyarlık Ölçeği Güvenirlilik Analizi

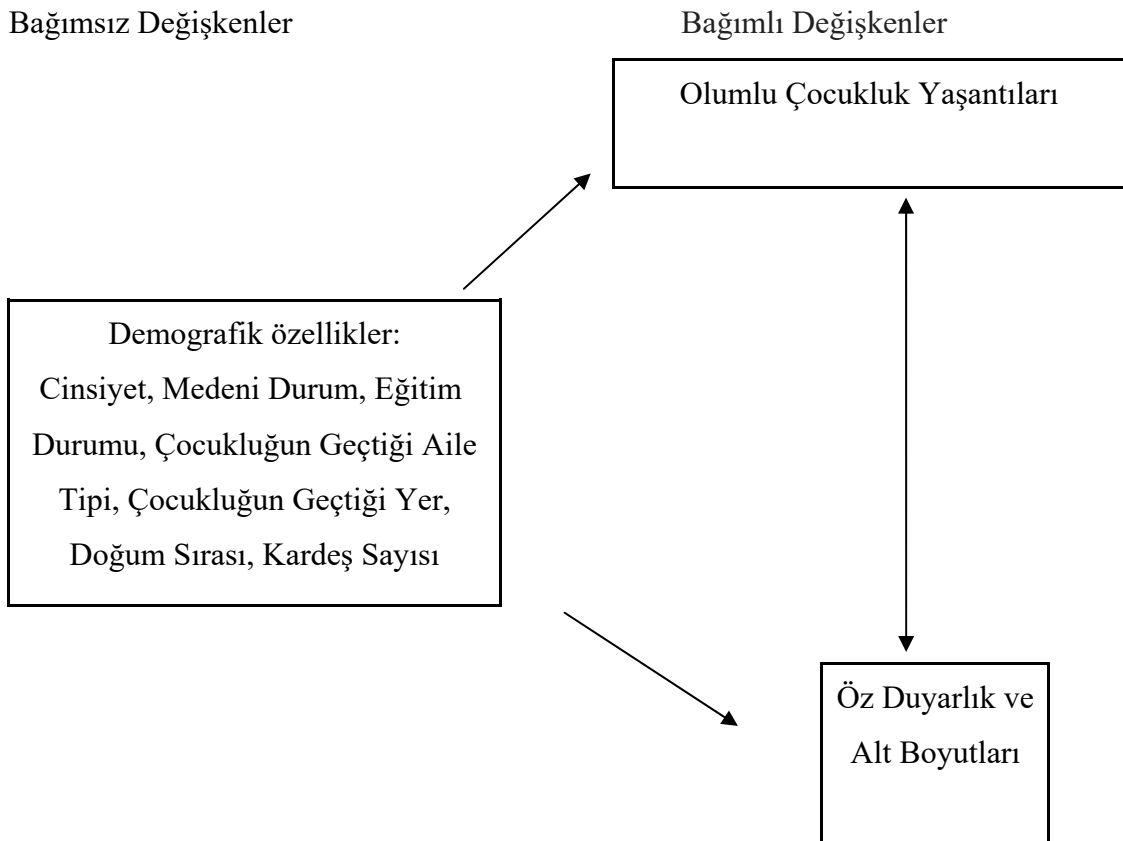
Ölçek	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Öz Sevecenlik	0,833	5
Pay. Bil. Ol.	0,771	4
Bilinçlilik	0,866	4
Öz Yargılama	0,87	5
İzolasyon	0,792	4
Aşırı Özdeşleşme	0,809	4
Öz Duyarlık	0,683	26

Öz duyarlık ölçeği toplam puanından elde edilen, 683; İzolasyon alt boyutundan elde edilen, 792 ve paylaşımların bilincinde olma alt boyutundan elde edilen, 771 Cronbach's Alpha değeri ölçeklerin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

Öz Sevecenlik alt boyutundan elde edilen, 833 Bilinçlilik alt boyutundan elde edilen, 866 Öz Yargılama alt boyutundan elde edilen, 870 ve Aşırı Özdeşleşme alt boyutundan elde edilen, 809 Cronbach's Alpha değerleri ölçeklerin alt boyutlarının yüksek derecede güvenilir ölçekler olduğunu göstermektedir.

2.4. Araştırmanın Modeli

Mevcut araştırmanın ana amacı okul öncesi öğretmenlerinde olumlu çocukluk yaşantıları ve öz duyarlığın ilişkisini incelemek olduğundan ilişkisel model kullanılmış, nicel ve kesitsel bir çalışma yürütülmüştür. Çalışmada izlenilecek yöntem aşağıdaki araştırma modelinde gösterilmiştir.

Şekil 2. Araştırma Modeli

2.5.Araştırma Verilerinin Analizi

Araştırma sonucunda ortaya çıkan verilerin istatistiksel açıdan analizinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 22.00 paket programı kullanılmıştır. Dağılımın normalliği Kolmogorov-Smirnov testi, histogram ve Q-Q Plot grafikleri ve basıklık-çarpıklık katsayıları ile test edilmiştir. Dağılımın normal dağılım göstermesiyle birlikte, gruplar arasında sürekli ölçümlerin karşılaştırılmasında ikili gruplarda bağımsız student t-testi, ikiden fazla gruplarda ise One-Way ANOVA (Analysis of Variance) testleri kullanılmıştır. Sürekli ölçümlerin arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır. Tüm testlerin istatistiğinde önem düzeyi olarak $p < 0,05$ değeri kabul edilmiştir.

OÖÖ öz duyarlık ve alt boyutlarından aldıkları puanların cinsiyete, medeni duruma ve çocukluğun geçtiği yere, göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla t-testi yapılmıştır. OÖÖ duyarlık ve alt boyutlarından aldıkları puanların eğitim düzeyi, Doğum Sırası kardeş sayısı ve çocukluğunun geçtiği aile tipine göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla Tek Faktörlü Anova testi, anova testindeki Farkın kaynağını belirleyebilmek için varyansın eşit olduğu durumlarda Post-Hoc testlerinden Tukey testi eşit olmadığı durumlarda ise Games-Howell Testi yapılmıştır. OÖÖ OÇY ile öz duyarlık düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 4.

Öz Duyarlık Ölçeğine Ait Betimleyici İstatistikler

Ölçek	Ort.	SS	Min.	Max.
Öz Sevecenlik	3,27	0,867	1,0	5
Paylaşımların Bilincinde Olma	3,30	0,848	1,0	5
Bilinçlilik	3,40	0,867	1,3	5
Öz Yargılama	2,28	0,898	1,0	5
İzolasyon	2,42	0,875	1,0	5
Aşırı Özdeşleşme	2,52	0,897	1,0	5
Öz Duyarlık	3,46	0,705	1,2	5

Öz Duyarlık Ölçeğine Ait Betimleyici İstatistikler

OÖÖ' öz duyarlık ölçeği' nden en düşük puan ortalamaları öz duyarlığın alt boyutlarından öz yargılama alt boyutunda almışlardır ($\bar{x}= 2, 28$). OÖÖ' nin öz duyarlık ölçeği' nden en yüksek puan ortalamalarını ise bilinçlilik alt boyutunda almışlardır ($\bar{x}= 3,40$).

Katılımcıların öz duyarlık puan ortalaması 3.4598 puan olarak hesaplanmıştır. Öz duyarlık ölçeğinde Toplam puanın yorumlanması: 1-2.5 arası puanlar düşük, 2.5-3.5 arası puanlar orta ve 3.5-5 arası puanlar yüksek düzeyde öz-duyarlığı göstermektedir. Yani katılımcılar ortalama olarak orta düzeyde öz-duyarlığa sahiptir.

Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeğine Ait Betimleyici İstatistikler

Tablo 5.

Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeğine Ait Betimleyici İstatistikler

Ölçek	Ort.	Ss	Min.	Max.
Olumlu Çocukluk Yaşantıları	24,91	5,04	10	35

Minimum 7 maksimum 35 puan alınabilen olumlu yaşantılar ölçeğinde OÖÖ puan ortalaması $\bar{x}=24,91$ olmuştur. Ölçekten alınan minimum puan 10 olurken maksimum puan 35 olmuştur.

Öz Duyarlık Puan Ortalamaları ve Cinsiyete Göre Dağılımı T Test Sonuçları:

Tablo 6.

Öz Duyarlık ve Alt Boyutlarının Puan Ortalamalarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Ölçek	Değişken	Sayı	Ort.	SS	P
Öz Sevecenlik	Kadın	243	3,2988	,87921	,428
	Erkek	80	3,2100	,83098	
Pay. Bil. Ol.	Kadın	243	3,3827	,81033	,003
	Erkek	80	3,0594	,91769	
Bilinçlilik	Kadın	243	3,3755	,89025	,291
	Erkek	80	3,4938	,79154	
Öz Yargılama	Kadın	243	2,2691	,89728	,693
	Erkek	80	2,3150	,90667	
İzolasyon	Kadın	243	2,4486	,88106	,398
	Erkek	80	2,3531	,85656	
Aşırı Özdeşleşme	Kadın	243	2,5792	,92662	,039
	Erkek	80	2,3406	,77973	
Öz Duyarlık	Kadın	243	3,4600	,72525	,992
	Erkek	80	3,4591	,64183	

$p<0,05$

Yapılan t test analizine göre cinsiyete göre öz duyarlık puanının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde değişmediği gözlenmektedir. Bununla birlikte cinsiyete göre değişen öz duyarlık alt boyutları puanları ise; öz duyarlığın alt boyutlarından paylaşımların bilincinde olma ($p = ,003$; kadın $\bar{x}=3,38$, erkek $\bar{x}=3,06$) ve aşırı özdeşleşme ($p = ,039$; kadın $\bar{x}=2,58$, erkek $\bar{x}=2,34$)dir. Paylaşımların bilincinde olma ve aşırı özdeşleşme puanında kadınların puanları erkeklerin puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Öz Duyarlık Puan Ortalamaları Ve Medeni Durumun T Test Sonuçları:

Tablo 7.

Medeni Duruma Göre Öz Duyarlık Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçek	Değişken	Sayı	Ort.	SS	P
Öz Sevecenlik	Evli	217	3,237	0,7894	0,29
	Bekar	106	3,356	1,007	
Pay. Bil. Ol.	Evli	217	3,299	0,7149	0,94
	Bekar	106	3,309	1,0749	
Bilinçlilik	Evli	217	3,338	0,8193	0,06
	Bekar	106	3,540	0,9475	
Öz Yargılama	Evli	217	2,362	0,8925	0,02
	bekar	106	2,113	0,8915	
İzolasyon	evli	217	2,438	0,8423	0,69
	bekar	106	2,396	0,941	
Aşırı Özdeşleşme	evli	217	2,551	0,9166	0,36
	bekar	106	2,455	0,8569	
Öz Duyarlık	evli	217	3,420	0,6553	0,18
	bekar	106	3,540	0,7931	

$p < 0,05$

Yapılan t test analizine göre medeni durum ve öz duyarlık puanının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde değişmediği gözlenmektedir. Bununla birlikte medeni durum ve öz duyarlık alt boyutları puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark ise; yalnızca öz duyarlığın alt boyutlarından öz yargılama puanında($p=0,02$) ortaya çıkmıştır. Evli katılımcıların($\bar{x}= 2,362$) bekar katılımcılara($\bar{x}= 2,113$) göre öz yargılama puan ortalamaları daha yüksek çıkmıştır.

Öz Duyarlık Puan Ortalamaları Ve Eğitim Düzeyi:

Tablo 8.

Eğitim Düzeyine Göre Öz Duyarlık Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçek	Değişken	Sayı	Ort.	SS	p	Anlamlı Fark
Öz Sevecenlik	A.Önlisans	30	3,05	0,84	0,75	Yok
	B.Lisans	235	3,34	0,85		
	C.lisansüstü	58	3,12	0,91		
Pay. Bil. Ol.	A.Önlisans	30	3,2	0,91	0,043	B>C
	B.Lisans	235	3,37	0,79		
	C.lisansüstü	58	3,07	0,97		
Bilinçlilik	A.Önlisans	30	3,3	0,87	0,616	Yok
	B.Lisans	235	3,39	0,86		
	C.lisansüstü	58	3,48	0,86		
Öz Yargılama	A.Önlisans	30	2,40	1,14	0,723	Yok
	B.Lisans	235	2,26	0,82		
	C.lisansüstü	58	2,26	,103		
İzolasyon	A.Önlisans	30	2,43	0,94	0,974	Yok
	B.Lisans	235	2,42	0,86		
	C.lisansüstü	58	2,40	0,9		
Aşırı Özdeşleşme	A.Önlisans	30	2,54	0,96	0,858	Yok
	B.Lisans	235	2,53	0,88		
	C.lisansüstü	58	2,46	0,93		
Öz Duyarlık	A.Önlisans	30	3,36	0,73	0,632	Yok
	B.Lisans	235	3,48	0,68		
	C.lisansüstü	58	3,42	0,76		

$p<0,05$ ($p= 0, 043$)

Yapılan t test analizine göre eğitim düzeyi ve öz duyarlık puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bununla birlikte öz duyarlık puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark yalnızca paylaşımların bilincinde olma düzeyinde vardır. Anlamlı farklılıkların nereden kaynaklandığını tespit etmek üzere Levene homojenlik testi uygulanmıştır. Levene Testi sonucunda, eğitim düzeyi puanları açısından varyanslar homojen olduğu için ($p= 0,119$) tukey Testi uygulanmıştır. Gerçekleştirilen post hoc testi sonucunda Lisans mezunu öğretmenlerin paylaşımların bilincinde olma puanları ($\bar{x}=3,37$) Lisansüstü mezunu öğretmenlerin paylaşımların bilincinde olma puanlarından ($\bar{x}=3,07$) istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Öz Duyarlık Puan Ortalamaları ve Çocukluğun Geçirildiği Aile Tipi:

Tablo 9.

Aile Tipine Göre Öz Duyarlık Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçek	Değişken	Sayı	Ort.	SS	p	Anlamlı Fark
Öz Sevecenlik	A.Çekirdek	236	3,28	0,87	0,311	Yok
	B.Geniş	75	3,3	0,81		
	C.Tek Ebeveynli	8	2,72	0,93		
	D.Geçiş(Gecekondur)	4	3,5	1		
Pay. Bil. Ol.	A.Çekirdek	236	3,32	0,87	0,095	Yok
	B.Geniş	75	3,33	0,74		
	C.Tek Ebeveynli	8	2,56	0,93		
	D.Geçiş(Gecekondur)	4	3,18	0,62		
Bilinçlilik	A.Çekirdek	236	3,44	0,9	0,395	Yok
	B.Geniş	75	3,34	0,75		
	C.Tek Ebeveynli	8	3	0,83		
	D.Geçiş(Gecekondur)	4	3,13	0,25		
Öz Yargılama	A.Çekirdek	236	2,27	0,93	0,006	A<D B<D C<D
	B.Geniş	75	2,18	0,7		
	C.Tek Ebeveynli	8	2,57	0,98		
	D.Geçiş(Gecekondur)	4	3,75	0,1		
İzolasyon	A.Çekirdek	236	2,40	0,9	0,719	Yok
	B.Geniş	75	2,44	0,79		
	C.Tek Ebeveynli	8	2,62	0,9		
	D.Geçiş(Gecekondur)	4	2,81	0,62		
Aşırı Özdeşleşme	A.Çekirdek	236	2,52	0,92	0,477	Yok
	B.Geniş	75	2,46	0,82		
	C.Tek Ebeveynli	8	2,56	1		
	D.Geçiş(Gecekondur)	4	3,18	0,12		
Öz Duyarlık	A.Çekirdek	236	3,47	0,73	0,261	Yok
	B.Geniş	75	3,48	0,6		
	C.Tek Ebeveynli	8	3,08	0,8		
	D.Geçiş(Gecekondur)	4	3,01	0,37		

p<0,05, p=0,006

Yapılan Anova test analizine göre Çocukluğun Geçirildiği Aile Tipi ve öz duyarlık puanının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde değişmediği gözlenmektedir. Bununla birlikte öz duyarlığın alt boyutlarından öz yargılama puanında ($p=0,004$) anlamlı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Anlamlı farklılıkların nereden kaynaklandığını tespit etmek üzere Levene homojenlik testi uygulanmıştır. Levene Testi sonucunda, öz yargılama puanı açısından varyansların homojen olduğu durumlar için tukey, homojen olmadığı durumlar için Games-Howell Testi uygulanmıştır. Gerçekleştirilen post hoc testi sonucunda Çocukluğun Geçirildiği Aile Tipi çekirdek, geniş ve tek ebeveynli olan ailelerin (çekirdek $\bar{x}=2,27$; geniş; $\bar{x}=2,18$; tek ebeveynli= $2,57$) öz yargılama puanları geçiş(gecekondü) olanlara göre (geçiş(gecekondü)= $3,75$) istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde düşüktür.

Öz Duyarlık Puan Ortalamaları ve Çocukluğun Geçtiği Yer T Test Sonuçları:

Tablo 10.

Çocukluğunu Geçirdiği Yere Göre Öz Duyarlık Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçek	Değişken	Sayı	Ort.	SS	P
Öz Sevecenlik	Kır	88	3,11	0,8677	0,038
	kent	235	3,34	0,8608	
Pay. Bil. Ol.	Kır	88	3,19	0,8442	0,146
	kent	235	3,34	0,8478	
Bilinçlilik	Kır	88	3,24	0,8429	0,038
	kent	235	3,47	0,87	
Öz Yargılama	Kır	88	2,32	0,8481	0,568
	kent	235	2,26	0,9177	
İzolasyon	Kır	88	2,47	0,9555	0,558
	kent	235	2,40	0,844	
Aşırı Özdeşleşme	Kır	88	2,41	0,9001	0,197
	kent	235	2,55	0,8949	
Öz Duyarlık	kır	88	3,39	0,7201	0,267
	kent	235	3,49	0,6983	

$p<0,05$

Yapılan t test analizine göre çocukluğun geçtiği yer ve öz duyarlık puanının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde değişmediği gözlenmektedir. Bununla birlikte öz duyarlığın bilinçlilik alt boyutları puan ortalamalarında ($p=0,038$, kır $\bar{x}= 3,2415$ ve kent $\bar{x}= 3,4660$) Çocukluğun Geçtiği Yer kent olan katılımcıların, istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde daha yüksek puan aldığı görülmektedir. Ayrıca öz sevecenlik alt boyutu puan ortalamalarında ($p=0,038$, kır $\bar{x}= 3,1136$ ve kent $\bar{x}= 3,3379$) Çocukluğun Geçtiği Yer kent olan katılımcıların, istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde daha yüksek puan aldığı görülmektedir.

Öz Duyarlık Puan Ortalamaları ve Doğum Sırası:

Tablo 11.

Doğum Sırasına Göre Öz Duyarlık Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçek	Değişken	Sayı	Ort.	SS	p	Anlamlı Fark
Öz Sevecenlik	A.Tek Çocuk	8	2,37	0,69	0,19	A<B A<C A<D
	B.Küçük Kardeş	121	3,23	0,84		
	C.Ortanca Kardeş	106	3,34	0,84		
	D.Büyük Kardeş	88	3,33	0,89		
Pay. Bil. Ol.	A.Tek Çocuk	8	1,75	0,81	0	A<B A<C A<D
	B.Küçük Kardeş	121	3,27	0,76		
	C.Ortanca Kardeş	106	3,38	0,83		
	D.Büyük Kardeş	88	3,37	0,85		
Bilinçlilik	A.Tek Çocuk	8	4,04	0,98	0,202	Yok
	B.Küçük Kardeş	121	3,35	0,83		
	C.Ortanca Kardeş	106	3,41	0,84		
	D.Büyük Kardeş	88	3,4	0,91		
Öz Yargılama	A.Tek Çocuk	8	1,62	1,3	0,095	Yok
	B.Küçük Kardeş	121	2,28	0,79		
	C.Ortanca Kardeş	106	2,22	0,89		
	D.Büyük Kardeş	88	2,40	0,96		
İzolasyon	A.Tek Çocuk	8	1,78	1,03	0,064	Yok
	B.Küçük Kardeş	121	2,36	0,85		
	C.Ortanca Kardeş	106	2,42	0,86		
	D.Büyük Kardeş	88	2,56	0,87		
Aşırı Özdeşleşme	A.Tek Çocuk	8	2,50	1	0,971	Yok
	B.Küçük Kardeş	121	2,48	0,85		
	C.Ortanca Kardeş	106	2,53	0,92		
	D.Büyük Kardeş	88	2,54	0,93		
Öz Duyarlık	A.Tek Çocuk	8	3,37	0,79	0,921	Yok
	B.Küçük Kardeş	121	3,45	0,7		
	C.Ortanca Kardeş	106	3,49	0,71		
	D.Büyük Kardeş	88	3,43	0,69		

$p<0,05$

Doğum sırası ile öz duyarlık puanının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde değişmediği gözlenmektedir. Bununla birlikte anlamlı bir fark yalnızca paylaşımların bilincinde olma alt boyutunda vardır. Anlamlı farklılıkların nereden kaynaklandığını tespit etmek üzere Levene homojenlik testi uygulanmıştır. Levene testi sonucunda, doğum sırası puanları açısından varyanslar homojen olduğu için tukey testi uygulanmıştır. Gerçekleştirilen post hoc testi sonucunda paylaşımların bilincinde olma boyutu puanında tek çocuk olan öğretmenlerin puanları ($p=0$; tek çocuk $\bar{x}=1,75$, küçük kardeş $\bar{x}=3,25$, ortanca kardeş $\bar{x}=3,38$ büyük kardeş $\bar{x}=3,37$) diğer tüm öğretmenlere göre istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde düşüktür. Ayrıca öz sevecenlik boyutu puanında tek çocuk olan öğretmenlerin puanları ($p=0,19$; tek çocuk $\bar{x}=2,37$, küçük kardeş $\bar{x}=3,23$ ortanca kardeş $\bar{x}=3,34$, büyük kardeş $\bar{x}=3,33$) diğer tüm öğretmenlere göre istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde düşüktür.

Öz Duyarlık Puan Ortalamaları ve Kardeş Sayısı:

Tablo 12.

Kardeş Sayısına Göre Öz Duyarlık Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçek	Değişken	Sayı	Ort.	SS	p	Anlamlı Fark
Öz Sevecenlik	A.Tek Çocuk	8	2,37	0,69	0,041	A<B A<C A<D
	B.2	87	3,29	0,78		
	C.3	95	3,29	0,98		
	D.4	60	3,39	0,8		
	E.5+	73	3,23	0,83		
Pay. Bil. Ol.	A.Tek Çocuk	8	1,75	0,81	0	A<B A<C A<D A<E
	B.2	87	3,32	0,72		
	C.3	95	3,33	0,91		
	D.4	60	3,51	0,83		
	E.5+	73	3,23	0,75		
Bilinçlilik	A.Tek Çocuk	8	4,03	0,98	0,353	Yok
	B.2	87	3,41	0,79		
	C.3	95	3,38	0,99		
	D.4	60	3,39	0,72		
	E.5+	73	3,35	0,86		
Öz Yargılama	A.Tek Çocuk	8	1,62	1,3	0,12	Yok
	B.2	87	2,38	0,88		
	C.3	95	2,33	0,93		
	D.4	60	2,13	0,68		
	E.5+	73	2,27	0,94		
İzolasyon	A.Tek Çocuk	8	1,78	1,03	0,28	Yok
	B.2	87	2,41	0,85		
	C.3	95	2,49	0,85		
	D.4	60	2,39	0,72		
	E.5+	73	2,44	0,99		
Aşırı Özdeşleşme	A.Tek Çocuk	8	2,50	1	0,864	Yok
	B.2	87	2,56	0,96		
	C.3	95	2,56	0,88		
	D.4	60	2,49	0,83		
	E.5+	73	2,42	0,87		
Öz Duyarlık	A.Tek Çocuk	8	3,37	0,79	0,886	Yok
	B.2	87	3,44	0,63		
	C.3	95	4,43	0,78		
	D.4	60	3,54	0,59		
	E.5+	73	3,44	0,75		

**p<0,05

Kardeş Sayısı ile öz duyarlık puanının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde değişmediği gözlenmektedir. Kardeş Sayısı ile öz duyarlık arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark Öz duyarlığın alt boyutlarından paylaşımların bilincinde olma ve öz sevecenlikte vardır. Anlamlı farklılıkların nereden kaynaklandığını tespit etmek üzere Levene homojenlik testi uygulanmıştır. Levene Testi sonucunda, kardeş sayısı açısından varyanslar homojen olmadığı için Games-Howell Testi uygulanmıştır. Gerçekleştirilen post hoc testi sonucunda Paylaşımların bilincinde olma ($p=0$; tek çocuk $\bar{x}= 1,75$, 2 kardeş $\bar{x}= 3,32$ 3 kardeş $\bar{x}= 3,33$, 4 kardeş $\bar{x}= 3,51$, 5+ kardeş $\bar{x}= 3,23$) boyutu puanlarında tek çocuk olan öğretmenlerin puanları diğer tüm öğretmenlere göre istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde düşüktür. Öz sevecenlik boyutu puanlarında ($p=0,041$; tek çocuk $\bar{x}=2,37$, 2 kardeş $\bar{x}=3,29$ 3 kardeş $\bar{x}=3,29$ 4 kardeş $\bar{x}=3,39$ 5+ kardeş $\bar{x}= 3,23$) ise tek çocuk olan öğretmenler 2, 3 ve 4 kardeşlilere göre istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde düşüktür

Tablo 13.

Öz duyarlık ve alt ölçeklerinin OÇY ile Pearson Korelasyon tablosu

Ölçek	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Öz Sevecenlik	-							
2. Pay. Bil. Ol.	,772**	-						
3. Bilinçlilik	,808**	,598**	-					
4. Öz Yargılama	-,550**	-,349**	-,563**	-				
5. İzolasyon	-,531**	-,348**	-,547**	,764**	-			
6. Aşırı Özdeşleşme	-,508**	-,264**	-,559**	,723**	,760**	-		
7. Öz Duyarlık	,860**	,684**	,842**	-,822**	-,822**	-,795**	-	
8. OÇY	,506**	,480**	,373**	-,319**	-,422**	-,272**	,489**	-

** $p<0,01$

OÖÖ olumlu çocukluk yaşantıları puanı ile öz duyarlık ve alt boyutları arasındaki ilişki pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerin olumlu çocukluk yaşantıları puanı ile Öz duyarlığı arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki ($r= ,489$, $p<0,01$) vardır.

Okul öncesi öğretmenlerin olumlu çocukluk yaşantıları puanı ile öz sevecenlik puanı arasında orta düzeyde ($r= ,506$, $p< 0,01$) pozitif ve anlamlı ilişki vardır.

Okul öncesi öğretmenlerin olumlu çocukluk yaşantıları puanı ile paylaşımların bilincinde olma puanı arasında orta düzeyde pozitif ($r=,480, p<0,01$) ve anlamlı ilişki vardır.

Okul öncesi öğretmenlerin olumlu çocukluk yaşantıları puanı ile bilinçlilik puanı arasında zayıf düzeyde, ($r=, 373, p<0,01$) pozitif ve anlamlı ilişki vardır.

Okul öncesi öğretmenlerin olumlu çocukluk yaşantıları puanı ile öz yargılama puanı arasında zayıf düzeyde, ($r= -, 319, p<0,01$) negatif ve anlamlı ilişki vardır.

Okul öncesi öğretmenlerin olumlu çocukluk yaşantıları ile izolasyon puanı arasında orta düzeyde ($r=-, 422, p<0,01$) negatif ve anlamlı ilişki vardır.

Okul öncesi öğretmenlerin olumlu çocukluk yaşantıları puanı ile aşırı özdeşleşme puanı arasında zayıf düzeyde ($r=-, 272, p<0,01$) negatif ve anlamlı ilişki vardır.

4.TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde; araştırmada elde edilen bulgular, literatür ışığında değerlendirilecektir. Bu kapsamda öncelikle OÖÖ'nin demografik özellikleri incelenecek, daha sonra ise OÖÖ' nin olumlu çocukluk yaşantısı ve öz duyarlık puanlarına ilişkin bulgular yorumlanacaktır.

Olumlu Çocukluk Yaşantıları ile Öz duyarlık İlişkisinin Tartışılması:

Araştırmanın önemli sonucu olumlu çocukluk yaşantıları ile öz duyarlık arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğudur. Bu sonuç neticesinde; olumlu çocukluk yaşantıları arttıkça öz duyarlık da artmakta olduğu, tezin temel hipotezi doğrulanmıştır. Alanda yapılan çalışmalar incelendiğinde; benzer araştırmalarda araştırmamızın sonuçlarını destekler nitelikte benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Öz duyarlığın gelişimine ait literatürdeki yapılan araştırmalar, öz duyarlığın bağlanma ve erken çocukluk dönemindeki yaşantılarla ilişkisinin olduğunu göstermektedir (Gilbert & Procter, 2006); (Pepping vd., 2014) ; (Neff & Dahm, 2015) ; (Cihangül, 2021).

Marta Simoes vd. (2018) öz duyarlığın erken anılar ve kadınların yaşam kalitesi arasındaki aracı rolünü araştırdıkları araştırmanın bulgularında araştırmamızın sonucuna benzer şekilde erken çocukluk döneminde olumlu çocukluk yaşantısı hatırlayan katılımcıların öz duyarlık düzeyinin yüksek olduğunu yani OÇY ve öz duyarlık arasında pozitif ilişki olduğunu bulgulamışlardır. Araştırmamızın bu bulgusunun literatürdeki bulgular ile benzerlik taşıdığı söylenebilir.

Katılımcıların öz duyarlık puan ortalaması 3.46 puan olarak hesaplanmıştır. Yani katılımcıların ortalama olarak orta düzeyde öz duyarlığa sahip olduğu söylenebilir. Nguyen vd. (2020) çalışmalarında en az bir çocuğun annesi olan ebeveynlerin öz duyarlık toplam puan ortalamasının 3,52 olduğu bildirilmiştirler. Nacar (2018) iki yaşından küçük çocuğu olan annelerin öz duyarlık toplam puan ortalamasının 3.22 olduğunu bildirilmiştir. Araştırmamız sonucunda ortaya çıkan öz duyarlık puan ortalaması sonuçları literatürdeki sonuçlara yakındır.

OÖÖ' nin öz duyarlık seviyesi birlikte çalıştığı çocukların gelişim özellikleri dikkate alındığında ve çocukların özel olarak duyarlığa ihtiyacı olduğu düşünüldüğünde yüksek düzey öz duyarlık ortalamasına sahip olması sonucu umut edilmişti fakat çıkan sonuç OÖÖ nin bu konuda gelişime gereksinimleri olduğudur. Araştırma sonucuna

benzer sonuç olarak Soyer (2010) çalışmasında engelli yakını olan bireylerin öz duyarlılığının yüksek olacağını hipotezi ile çalışmasına başlamış fakat çalışmasının sonucunda engelli yakını olan bireylerinde öz duyarlılığı diğer gruplara göre farklılık göstermemiştir.

Öz duyarlılığın alt boyutlarından Öz sevecenlik OÖÖ nin OÇY ile en yüksek pozitif korelasyona sahip alt boyutu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yani OÇY na sahip OÖÖ nin kendini sevmesi kendiyile barışık olması olasılığı yüksektir. Bu sonuç Çocukluğunda toplum ve ailesi tarafından sevilen değer ve kabul gören çocukların ileride kendini sevmesinin muhtemel olduğunun göstergesidir. OÖÖ bağlamında düşünüldüğünde sınıfında herhangi bir sorunla karşılaşan okul öncesi öğretmenin kendi kendini sakinleştirilmesi önemlidir. Okul öncesi dönem çocukları zaman zaman kontrolsüzce hareket edebilmektedir. Bu dönemde dahi onlara ve kendine OÖÖ' nin sempati ile yaklaşması önemlidir.

Öz duyarlılığın alt boyutlarından Paylaşımların Bilincinde Olma OÖÖ Öz sevecenliğin ardından Olumlu çocukluk ile en yüksek pozitif korelasyona sahip öz duyarlılığın alt boyutudur. OÇY arttıkça Okul öncesi öğretmenlerinin insanlığın ortak değerlerine, farklı kültürlerle saygısı artmaktadır. OÖÖ bağlamında düşünüldüğünde bu durum farklı kültürlerle çalışan OÖÖ için büyük önem arz etmektedir. Aynı zamanda OÇY arttıkça OÖÖ çocuklarla kurduğu bağlar daha sağlam olacaktır.

Korelasyon analizi sonucunda öz duyarlılığın olumlu alt boyutlarının OÖÖ nin olumlu çocukluk yaşantıları ile pozitif olumsuz alt boyutlarının ise negatif korelasyon göstermesi de araştırmanın önemli sonuçları arasındadır. Tel ve Sarı (2016) yaptıkları çalışmalarında üniversite öğrencilerinin öz duyarlılıkları ile yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmalarının sonucunda yaşam doyumu; öz duyarlılığın olumlu alt boyutları olan öz sevecenlik, bilinçlilik ve paylaşımların bilincinde olma ile pozitif, öz duyarlılığın olumsuz alt boyutları olan öz yargılama, izolasyon ve aşırı özdeşleşme ile negatif ilişkili çıkmıştır. Bu sonuç çalışmamızın sonucuna benzer niteliktedir.

Demografik değişkenler açısından öz duyarlılık incelendiğinde cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, çocukluğun geçirildiği aile tipi, çocukluğunun geçtiği yer, doğum sırası ve kardeş sayısı açısından Öz duyarlılık puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Öz Duyarlık ile Demografik Değişkenlerin İncelenmesi

Öz Duyarlık ile Cinsiyet:

Cinsiyete göre öz duyarlık araştırıldığında literatürde bir görüş birliği söz konusu değildir. Araştırma sonucunda öz duyarlık puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşma göstermediği bulunmuştur. Cinsiyet açısından bulgular alandaki çeşitli araştırmalar ile uyum göstermektedir (Şahin, 2014); (İkiz & Totan 2012); (Tunç, 2022).

Literatürde ayrıca erkeklerin öz duyarlık puanı kadınlarinkinden yüksek çıkan çalışmalar mevcuttur (Ünal, 2021); (Yarnell vd., 2019); (Neff, 2003).

Bu çalışmanın sonucunda cinsiyete göre farklılaşan öz duyarlığın alt boyutlarından Paylaşımların bilincinde olma ve aşırı özdeşleşme puanında kadınların puanı daha yüksek bulunmuştur. Bu bulguya benzer sonuçlar literatürde başka araştırmalarda da ortaya çıkmıştır (Çetinkaya, 2022); (Tel, 2011); (Öveç, 2007); (Yıldız, 2020) . Ayrıca Öveç (2007) araştırmasında öz sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma ve bilinçliliğin öz duyarlığın alt boyutlarından pozitif duygulanımla ilişkili olan alt boyutlarında kadınların erkeklere göre daha yüksek düzeye sahip olduğu sonucuna varır iken, öz yargılama, izolasyon ve aşırı özdeşleşme gibi öz duyarlığın negatif duygulanımla ilişkili alt boyutlarında erkeklerin daha yüksek puana sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Katılımcıların cinsiyetine göre öz duyarlık düzeylerindeki farklılıklara detaylı bakıldığında, öz duyarlığın negatif alt boyutlarından öz yargılamada kadın katılımcıların puanı erkek katılımcılara göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Bu sonuç kadın katılımcıların aleyhine yorumlanabilir. Bu sonuç, Neff (2003) tarafından da iletilen, kadınların erkeklere oranla daha yüksek oranda ruminatif düşünce stiline sahip olduğu yani olumsuzlukları daha sık zihnine getirme ve daha fazla öz yargılamada bulunduğu görüşü ile uyumludur.

Öz duyarlığın alt boyutlarından paylaşımların bilincinde olma düzeylerinde Kadın OÖÖ lehine anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Kadınların genel olarak sosyal ve duygusal desteğe erkeklere göre daha fazla önem vermeleri ve problem durumlarında birbirlerine daha fazla destek olmaları bu sonucun ortaya çıkmasında etkilidir. Yani kadın OÖÖ erkek OÖÖ karşılaştırıldığında, kadın öğretmenlerin daha yüksek paylaşımların bilincinde olma puanına sahip olmasında kadınların yaşadıkları sorunlarda erkeklere kıyasla olumsuzluklar hakkında diğerleriyle karşılıklı paylaşımlarının sıklığı, daha yüksek seviyede olması ve kadınların daha dışavurumcu özelliklere sahip olmasından kaynaklanıyor olabilir (Kring & Gordon, 1998).

Paylaşımların bilincinde olma düzeyi yüksek olması yani bir problem durumunda diğer öğretmenlerin benzer problemler yaşadığını düşünmek konusunda kadın OÖÖ' nin daha iyi olmasının çeşitli sebepleri olabilir. Bu sebeplerden biri de çevresinde kadın okul öncesi öğretmen sayısının fazla olmasından dolayı olabilir. Kadın OÖÖ' nin benzer problemleri benzer şekilde yaşadığını görmek; bir sorunla karşılaştığında diğer insanlarında benzer şekilde bu sorunlarla mücadele ettiğini görmek yalnız olmadığı duygusunu oluşturur. Bu durum da paylaşımların bilincinde olma düzeyi puanının kadın OÖÖ' nde daha yüksek oluşunun bir sebebi olarak düşünülebilir.

Öz Duyarlık ile Medeni Durum:

Medeni Durum, Altıparmak (2019) ve Şahin (2014) çalışmalarında medeni duruma göre öz duyarlığın istatistiksel olarak farklı olmadığı sonucunu bulgulamıştır. Sonuçlar çalışmalar ile aynı çıkmıştır.

Ayrıca araştırma sonucuna göre öz yargılama puanları bekar OÖÖ 'nin evli olanlara göre istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde yüksektir. Öz duyarlığın olumsuz alt ölçeklerinden öz yargılamadaki bu sonuç bekar OÖÖ 'nin lehine yorumlanabilir. Bekar OÖÖ evli OÖÖ ne göre kendine üzüntü verici ve başarısız bir olay karşısında kendini acımasız bir yargılamaya evli OÖÖ göre daha az gittiği görülmektedir.

Öz Duyarlık ile Eğitim Düzeyi:

Bu çalışmada eğitim düzeyine göre öz duyarlığın farklı olmadığı sonucu bulgulanmıştır. Bu durum literatürdeki çeşitli araştırmalar ile benzerlik göstermektedir(Candemir ,2019; Çırpan, 2017) Ön lisans, Lisans ve Lisansüstü mezunlarının öğretmen olarak görev aldığı MEB okullarında OÖÖ' nin eğitim düzeyi birbirine yakındır. Eğitim değişkeninin öz duyarlığa etkisi konusunda Altıparmak (2019) yaptığı çalışmasında Lisans mezunlarında öz sevecenlik puanı en yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Bu çalışmada ise Lisans mezunu öğretmenlerin paylaşımların bilincinde olma puanları lisansüstü mezunu öğretmenlerin paylaşımların bilincinde olma puanlarından istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yüksek olarak hesaplanmıştır. Yine bu sonuç lisans öğretmenlerinin grupta yoğunlukta olmasından kaynaklı olabilir.

Öz Duyarlık ile Çocukluğun Geçtiği Aile Tipi:

Çocukluğun Geçtiği Aile Tipine göre öz duyarlık ilişkisini inceleyen Çırpan (2017) çalışmasında, geniş ve çekirdek ailelerin öz duyarlıkları arasında anlamlı bir fark

çıkamamıştır. Bu sonuç araştırma bulgularımızla örtüşmektedir. Bu araştırmada Çocukluğun Geçirildiği Aile Tipi ve öz duyarlık puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark yalnızca öz duyarlığın alt boyutlarından öz yargılama puanında ortaya çıkmıştır. Çocukluğun geçirildiği aile tipi çekirdek, geniş ve tek ebeveynli olan ailelerin öz yargılama puanları çocukluğun geçirildiği aile tipi geçiş(gecekondu) olanlara göre istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde düşüktür. Öz duyarlığın olumsuz alt boyutlarından öz yargılamadaki bu sonuç gecekonduda çocukluğunu geçiren OÖÖ 'nin aleyhine yorumlanabilir. Gecekonduda çocukluğunu geçiren OÖÖ nin bir sorunla karşılaştığı durumlarda kendi benliğine zarar verecek şekilde kendine zarar vermesinin diğer gruplara oranla daha fazla olması gibi düşünülebilir. Adaman ve Keyder (2006) gecekonduda yaşayan kişiler üzerine yaptıkları çalışmada gecekondularda eğitim düzeyinin çok düşük ve yaşam şartlarının zorlu olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışmada öz yargılama ile ilgili bu sonucun çıkması olağandır. Sonuç olarak Gecekonduda çocukluğunu geçiren OÖÖ Çocukluğunu Geçirdiği Aile Tipi çekirdek, geniş ve tek ebeveynli olan OÖÖ' ne göre kendini acımasız bir şekilde yargılamaya gittiği görülmektedir. Gecekonduda çocukluğunu geçiren okul öncesi öğretmenleri benliğine yapıcı olmayan şekilde yaklaşım ağır eleştiride bulunup cesaretlerini kırması gecekondunun yukarıda belirtilen zor şartlarından kaynaklanıyor olabilir.

Öz Duyarlık ile Çocukluğun Geçtiği Yer:

Çocukluğun Geçtiği Yer ve öz duyarlık puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.Çocukluğun Geçtiği Yere göre öz duyarlık ilişkisini inceleyen literatürdeki çalışmalar ile araştırma sonucu benzer bir şekilde yaşanan yer ile öz duyarlık arasında anlamlı farklar bulamamışlardır (Çırpan, (2017); Tunç, (2022)). Yaşamının Büyük Bölümünün Geçtiği Yere Göre Öz duyarlığın incelendiği çalışmalarda kent ve kırsalda yaşayan katılımcıların öz duyarlığı arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucu ortaya konulmuştur. Bu sonuçlar araştırma sonucumuz ile uyumaktadır. Bu sonucun oluşmasında öz duyarlık gibi evrensel bir değer yalnızca çocukluğun geçtiği yerle açıklanamaz olduğunu, çocukluğun geçtiği fiziksel ortamın öz duyarlık gibi önemli bir kavram üzerinde doğrudan etkili olmadığını ortaya çıkarmıştır.

Çocukluğun Geçtiği Yer ve öz duyarlık puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark öz duyarlığın bilinçlilik ve öz sevecenlik alt boyutları puan ortalamalarında Çocukluğun Geçtiği Yer kent olan katılımcıların istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde pozitif ayrıştığı görülmektedir. Bu durumun oluşmasında kentte

çocukluğunu geçiren OÖÖ öğretmenlerin sosyo ekonomik açıdan daha iyi şartlarda büyümesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Çocukluğun Geçtiği Yer kent olan katılımcıların öz duyarlığın bilinçlilik ve öz sevecenlik alt boyutları puan ortalamalarında pozitif ayrışmasının çeşitli sebepleri olduğu düşünülmektedir bu sebeplerden biri, anne-babaların çocuk yetiştirme tutumları olduğu düşünülmektedir. Özyürek (2004) “Kırsal bölge ve şehir merkezinde yaşayan 5-6 yaş grubu çocuğa sahip anne-babaların çocuk yetiştirme tutumlarının incelenmesi” adlı tez çalışmasında Kırsal bölgedeki anne ve babaların kentsel bölgedeki anne ve babalara göre daha koruyucu ve daha katı/sert disiplin tutumlarını benimsedikleri ortaya konmuştur. Kentte yaşayan anne babaların kırsaldaki anne babalara göre daha fazla demokratik tutuma sahip oldukları sonucunu ortaya koymuştur. Bu durumun oluşmasında kırsal bölgelerdeki toplum baskısının etkili olduğu düşünülebilir. Çocukluğun Geçtiği Yer kent olan katılımcıların öz duyarlığın bilinçlilik ve öz sevecenlik alt boyutları puan ortalamalarında pozitif ayrışmasının bir diğer sebebi ise ekolojik kuram içerisinde yer alan mikrosistem yapısı ile ilişkilidir. Basun ve Erden (2020) yaptıkları çalışmada kentte ve kırsalda yaşayan okul öncesi çocuklarının sosyal problem çözmelerini inceledikleri çalışmalarında kentte yaşayan okul öncesi çocukların sosyal problem çözme becerisinin yüksek olduğu sonucunu bulgulamışlardır. Bu durumun oluşmasında Kentte yaşayan okul öncesi çocuklarının anne eğitim düzeyinin yüksek olması ile açıklanmaktadır.

Öz Duyarlık ile Doğum Sırası:

Öz duyarlık puanı ile Doğum Sırası arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Doğum Sırasına göre Çırpan (2017) araştırması ile araştırma sonucumuz örtüşmektedir.

Öz duyarlığın alt boyutlarından paylaşımların bilincinde olma boyutunda puanlarında tek çocuk olan öğretmenlerin puanları diğer tüm öğretmenlere göre istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde düşüktür. Bu sonucun oluşmasında tek çocuk olan OÖÖ’ nin yeterince sosyalleşmemelerinin sebep olduğu düşünülmektedir. Sosyal öğrenme kuramına göre (Bandura, 2001) çocuk çevresiyle etkileşim halinde öğrenir. Tek çocuk Paylaşmayı ve diğer çocuklarla işbirliği yapmayı öğrenmezler. Tek çocuk bir sorunla karşılaştığında daha önce bu sorunun benzerini deney imlediği bir kardeşi olmadığı için sorunla karşılaştığında herkesin benzer sorunlarla yüzleştiğini görmesi daha zor olacaktır. Bu sebepten ötürü tek çocuklarda paylaşımların bilincinde olma

puanının diğer çocuklara göre daha düşük çıkması sonucu beklenen bir sonuçtu. Tek çocuk olarak yetişen OÖÖ sosyalleşmeden diğer gruplara göre eksik kaldığı için de paylaşımların bilincinde olma boyutu puanı düşüktür. Tek çocuk olan OÖÖ nin Öz duyarlığın alt boyutlarından paylaşımların bilincinde olma boyutunda ortalama puanlarının küçük, ortanca ve büyük kardeş olan OÖÖ den istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük olduğu görülmüştür. Doğum sırasına göre kardeşlere davranış değişmektedir. Özellikle küçük olan kardeşler daha çok korunmaktadır. Savunmasız yada diğerlerine göre kendini savunma ihtimali düşük olan çocuklar daha çok korunurlar. Stewart (1983) 54 anne ve onların çocuklarının büyük kardeşlerin küçük kardeşler için davranışlarını hareket etme potansiyellerini keşfetmek için özel bir tasarım kullanarak gözlemledi. Araştırma sonucunda büyük kardeşlerin %52'sinin annenin yokluğunda küçük kardeşlerine güven verdiğini ve teselli ettiği sonucu ortaya çıkmıştır. Stewart'ın araştırma sonucu araştırma sonucumuzu destekler niteliktedir. Kardeşlerin birbirleri üzerinde destekleyici etkisi vardır. Bu etki paylaşımların bilincinde olma boyutunda kendini göstermiştir.

Öz Duyarlık ile Kardeş Sayısı:

Öz duyarlık puanı ile Kardeş Sayısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuç Çırpan (2017) ve Bostan vd. (2021) sonucu ile benzerdir.

Öz duyarlığın alt boyutlarından Paylaşımların bilincinde olma ve Öz sevecenlik boyutları puanlarında tek çocuk olan öğretmenlerin puanları diğer tüm öğretmenlere göre istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde düşüktür.

Tek çocuk olan OÖÖ nin Paylaşımların bilincinde olma ve Öz sevecenlik boyutları puanlarında diğer tüm öğretmenlere göre istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde düşük puan ortalamasının olmasında kardeşlerin birbirleriyle olumlu ilişkiler kurmasının ve duygularını paylaşmalarının etkili olduğu düşünülmektedir. Gass vd. (2006) yaptıkları çalışmada pozitif kardeş ilişkilerinin koruyucu niteliğini ve Olumlu kardeş ilişkilerinin stresli yaşam olayları yaşayan çocuklar için önemli bir destek kaynağı olduğu sonucunu ortaya çıkarmışlardır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Olumlu çocukluk yaşantıları puanı ile Öz duyarlık arasında orta düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.
2. Olumlu çocukluk yaşantıları puanı ile öz sevecenlik puanı arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı ilişki vardır.
3. Olumlu çocukluk yaşantıları puanı ile paylaşımların bilincinde olma puanı arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı ilişki vardır.
4. Olumlu çocukluk yaşantıları puanı ile bilinçlilikpuanı arasında zayıf düzeyde pozitif ve anlamlı ilişki vardır.
5. Olumlu çocukluk yaşantıları puanı ile öz yargılama puanı arasında zayıf düzeyde negatif ve anlamlı ilişki vardır.
6. Okul öncesi öğretmenlerin olumlu çocukluk yaşantıları puanı ile izolasyonpuanı arasında orta düzeyde negatif ve anlamlı ilişki vardır.
7. Olumlu çocukluk yaşantıları puanı ile aşırı özdeşleşme puanı arasında zayıf düzeyde negatif ve anlamlı ilişki vardır.
8. Öz duyarlık ve alt boyutlarından öz sevecenlik, bilinçlilik, öz yargılama ve izolasyon boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılık gözlenmemiştir. Paylaşımların bilincinde olma ve aşırı özdeşleşme puanında kadınların puanı daha yüksek bulunmuştur.
9. Öz duyarlık ve alt boyutlarından öz sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma, bilinçlilik, izolasyon, aşırı özdeşleşme boyutlarında medeni duruma göre anlamlı bir şekilde farklılık gözlenmemiştir. Bununla birlikte Bekâr katılımcıların evli katılımcılara göre öz yargılama puan ortalamaları daha düşük çıkmıştır.
10. Öz duyarlık ve alt boyutlarından öz sevecenlik, bilinçlilik, öz yargılama, izolasyon, aşırı özdeşleşme boyutlarında eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılık gözlenmemiştir. Bununla birlikte Lisans mezunu öğretmenlerin paylaşımların bilincinde olma puanları Lisansüstü mezunu öğretmenlerin paylaşımların bilincinde olma puanlarından istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde fazla olarak hesaplanmıştır.

11. Öz duyarlık ve alt boyutlarından öz sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma, bilinçlilik, izolasyon, aşırı özdeşleşme boyutlarında çocukluğunu geçirdiği aile tipine göre anlamlı bir şekilde farklılık gözlenmemiştir. Bununla birlikte Çocukluğun Geçirildiği Aile Tipi çekirdek, geniş ve tek ebeveynli olan katılımcıların Çocukluğun Geçirildiği Aile Tipi geçiş(gecekondu) olanlara göre öz yargılama puanları istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde düşüktür.
12. Öz duyarlık ve alt boyutlarından paylaşımların bilincinde olma, öz yargılama, izolasyon, aşırı özdeşleşme boyutlarında Çocukluğunu Geçirdiği Yere göre anlamlı bir şekilde farklılık gözlenmemiştir. Bununla birlikte öz duyarlığın bilinçlilik ve öz sevecenlik alt boyutları puan ortalamalarında Çocukluğun Geçtiği Yer kent olan katılımcıların istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde pozitif ayrıştığı görülmektedir.
13. Öz duyarlık ve alt boyutlarından öz sevecenlik, bilinçlilik, öz yargılama, izolasyon, aşırı özdeşleşme boyutlarında doğum sırasına göre anlamlı bir şekilde farklılık gözlenmemiştir. Bununla birlikte Paylaşımların bilincinde olma boyutu puanında tek çocuk olan öğretmenlerin puanları diğer tüm öğretmenlere göre istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde düşüktür.
14. Öz duyarlık ve alt boyutlarından bilinçlilik, öz yargılama, izolasyon, aşırı özdeşleşme boyutlarında kardeş sayısına göre anlamlı bir şekilde farklılık gözlenmemiştir. Bununla birlikte Paylaşımların bilincinde olma ve Öz sevecenlik boyutları puanlarında tek çocuk olan öğretmenlerin puanları diğer tüm öğretmenlere göre istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde düşüktür.

Araştırmacılara Öneriler

Çalışma okul öncesi öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin öz duyarlık puanı kıyaslamasını içermemektedir bu şekilde bir çalışma yürütülebilir.

Çalışma okul öncesi öğretmenleri ve diğer meslek gruplarının öz duyarlık puanı kıyaslamasını içermemektedir bu şekilde bir çalışma yürütülebilir. Özellikle sağlık çalışanları gibi öz duyarlığın gerekli olduğu diğer meslek grupları ile ilgili olabilir.

Okul öncesi öğretmenlerine Öz duyarlığı geliştirici eğitimler verilebilir. Bu eğitimin öncesinde ve sonrasında öz duyarlık puanları ölçülebilir. Yani deneysel çalışmalar yapılabilir.

Araştırma farklı örneklem gruplarıyla yapılabilir veya boylamsal olarak yapılabilir. Mesela OÖÖ ve Okul Öncesi Öğretmen adayları arasında yapıp öz duyarlık puanlarında farklılaşma olup olmadığı tartışılabilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin olumlu çocukluk yaşantıları ile öz-duyarlıkları arasındaki ilişki ile ilgili nitel çalışmalar yürütülebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin olumlu çocukluk yaşantıları ile öz-duyarlıkları arasındaki ilişki farklı değişkenlerle analiz edilebilir.

Olumlu Çocukluk Yaşantıları farklı demografik değişkenler açısından incelenebilir.

Uygulayıcılara Öneriler

OÖÖ' ne öz duyarlığı ve olumlu çocukluğu arttırmaya yönelik eğitimler düzenlenebilir.

Okul öncesi eğitim programına öz duyarlığı arttırıcı etkinlikler eklenebilir.

OÖÖ' ne daha iyi ekonomik koşullar sağlanabilir. OÖÖ ekonomik refah içinde olduklarında öz duyarlıklarının daha yüksek düzeyde olması muhtemeldir.

Velilere yönelik olumlu çocukluk ve özduyarlık eğitimleri düzenlenebilir. Velilerin bilgi sahibi olduklarında, çocuklarına daha olumlu bir yaşantı sunması sağlanabilir hem çocuklarının hem kendi öz duyarlıklarının gelişimine katkı sağlanması sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Adler, A.,(1931).The Meaning Of Life. Addresses And Original Articles(224-228)
- Adaman, F.,& Keyder, Ç. (2006) “Türkiye’de Büyük Kentlerin Gecekondu ve Çöküntü Mahallelerinde Yaşanan Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma”, Avrupa Komisyonu, Sosyal Dışlanma İle Mücadelede Mahalli Topluluk Eylem Programı 2002-2006 Raporu
- Akcan G. & Taşören A. (2020). Genç Yetişkinlerde Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları, Öz-Şefkat ve Duygu Düzenleme Becerileri Depresyon Belirtilerini Yordar mı? Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi Vol. 37(2)
- Akın, Ü., Akın, A., & Abacı, R. (2007). Öz-Duyarlık Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması Self-Compassion Scale: The Study Of Validity And Reliability. In Journal of Education) (Vol. 33).
- Altıparmak, D., & EKŞİ, H. (2021). Öğretmenlerin Yaşam Amacı, Anlamı Düzeyleri Ve İyi Oluşları Arasındaki İlişkide Öz-Duyarlık Değişkeninin Aracı Rol Etkisinin İncelenmesi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. <https://doi.org/10.46928/iticusbe.884857>
- Arslan, Emel, Arı, Ramazan, (2008). “Erikson’un Psikososyal Gelişim Dönemleri Ölçeğinin Türkçeye Uyarlama, Güvenirlik Ve Geçerlik Çalışması”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 19, s: 53–60.
- Atlı, F. (2019). Öğretmenlerin öz-anlayışları ile mesleki tükenmişlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi].
- Babenko, O., Mosewich, A. D., Lee, A., & Koppula, S. (2019). Association of Physicians’ Self-Compassion with Work Engagement, Exhaustion, and Professional Life Satisfaction. Medical Sciences, 7(2), 29.<https://doi.org/10.3390/medsci7020029>
- Baer, R. A. (2003). Mindfulness training as a clinical intervention: A conceptual and empirical review. In Clinical Psychology: Science and Practice (Vol. 10, Issue 2, pp. 125–143). <https://doi.org/10.1093/clipsy/bpg015>
- Barlow, M. R., Goldsmith Turow, R. E., & Gerhart, J. (2017). Trauma appraisals, emotion regulation difficulties, and self-compassion predict posttraumatic stress symptoms following childhood abuse. Child Abuse and Neglect, 65, 37–47. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2017.01.006>

- Barnard, L. K., & Curry, J. F. (2011). Self-compassion: Conceptualizations, correlates, & interventions. *Review of General Psychology*, 15(4), 289-303. DOI:10.1037/a0025754
- Basun, B., & Erden, Ş. (2020). Kent Merkezi Ve Kırsalda Yaşayan Okul Öncesi Çocuklarının Sosyal Problem Çözme Becerilerinin İncelemesi. *Millî Eğitim*, 227, (271-288)
- Baglivio, M. T., & Wolff, K. T. (2021). Positive childhood experiences (PCE): Cumulative resiliency in the face of adverse childhood experiences. *Youth Violence and Juvenile Justice*, 19(2), 139-162. <https://doi.org/10.1177/1541204020972487>
- Bethell, C., Jones, J., Gombojav, N., Linkenbach, J., & Sege, R. (2019). Positive Childhood Experiences and Adult Mental and Relational Health in a Statewide Sample: Associations Across Adverse Childhood Experiences Levels. *JAMA Pediatrics*, 173(11). <https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2019.3007>
- Bilgin, O., İnce, M., Murat ÇOLAKOĞLU, Ö., & Yeşilyurt, E. (2021). Investigation Of Adults' Positive Childhood Experiences In Terms Of Various Variables. *ZfWT*, 13(3), 251. <https://doi.org/10.46291/ZfWT/130315>
- Bostan, T., Bostan, A. & Farsak, Ş. (2021). Özel Yetenekli Öğrencilerin Yaşam Doyumu Ve Öz Duyarlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Atlas Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi* 5(6), 1-28. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/atlas>
- Bowlby, J. (1951). *Maternal Care and Mental Health*. World Health Organisation: Geneva.
- Bowlby, J. (1982). Attachment And Loss: Retrospect and Prospect. *American Journal of Orthopsychiatry*, 52(4), 664–678. <https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.1982.tb01456.x>
- Burger, J. M. (2006). *Kişilik; psikoloji biliminin insan doğasına dair söyledikleri*. Kaknüs Yayınları.
- Bronfenbrenner, U., & Evans, G. W. (2013). *Developmental Science in the 21 st Century: Emerging Questions, Theoretical Models, Research Designs and Empirical Findings*.
- Boullier, M., & Blair, M. (2018). Adverse childhood experiences. In *Pediatrics and Child Health (United Kingdom)* (Vol. 28, Issue 3, pp. 132–137). Churchill Livingstone. <https://doi.org/10.1016/j.paed.2017.12.008>

- Calligaro, C., & Bandura, A. (2001.). Bandura Social Cognitive Theory: An Agentic Perspective. www.annualreviews.org
- Candemir Latif, M., (2019). Ebeveynlerin Öz Anlayış, Kişilik Ve Merhamet Özelliklerinin İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi, Sabahattin Zaim Üniversitesi] .
- Cihangül N. (2021) Üniversite Öğrencilerinde Kariyer Uyum Yeteneklerinin Yordayıcıları Olarak Çocukluk Çağı Yaşantıları Ve Öz Duyarlık [Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi].
- Csikszentmihalyi, M. (2009). The promise of positive psychology. *Psychological Topics*, 18 (2), 203-211.
- Coffey, J. K., Warren, M. T., & Gottfried, A. W. (2015). Does Infant Happiness Forecast Adult Life Satisfaction? Examining Subjective Well-Being in the First Quarter Century of Life. *Journal of Happiness Studies*, 16(6), 1401–1421. <https://doi.org/10.1007/s10902-014-9556-x>
- Çapri, B.,& Çelikkaleli, Ö. (2005). “İlköğretim Birinci Kademedeki (7–11 Yaş Grubu) Çocukların Korunum Gelişim Düzeylerinin Cinsiyet ve Sınıf Değişkeni Açısından İncelenmesi”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Haziran, Sayı: 1, (s. 48–65).
- Çetinkaya E.(2022) Psikolojik Esneklik, Öz Şefkat, Algılanan Stres Ve Evlilik Kalitesinin Bazı Demografik Değişkenler Ve Aralarındaki İlişki Açısından İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi] .
- Çırpan, E. (2017), Üniversite öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ve öz-anlayış düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi] .
- ÇİÇEK, İ., & ÇERİ, V. (2021). Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği: Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Humanistic Perspective*. <https://doi.org/10.47793/hp.980149>
- Demir, E. (2021) Olumlu Çocukluk Yaşantılarının Romantik İlişkilerde Çatışma Çözme Stillere Etkisi [Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi].
- Doğan, T., & Yavuz, K. (2020). Yetişkinlerde Psikolojik Sağlık, Olumlu Çocukluk Deneyimleri ve Algılanan Mutluluk. *Psikiyatride Guncel Yaklaşımlar - Current Approaches in Psychiatry*, 12, 312–330. <https://doi.org/10.18863/pgy.750839>
- Eker, H. (2011).Üniversite öğrencilerinin öz-duyarlık ve duyarlı sevgi düzeylerinin ebeveyn tutumları açısından incelenmesi [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi].

- Erikson, E.H. (1963). *Childhood And Society*. New York: W.W. Norton.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity, youth, and crisis*. New York: Norton
- Ergün-Başak, B., & Can, G. (2018). The relationships between self-compassion, social-connectedness, optimism and psychological resilience among low-income university students. *Elementary Education Online*, 17(2), 768–785. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2018.419299>
- Freud, S. (1917). *A General Introduction to Psychoanalysis* Written by. <http://www.gutenberg.org/ebooks/38219.txt.utf-8>
- Freud, S. (1949). *An Outline of Psychoanalysis*. London: Hogarth Press.
- Gass, K., Jenkins, J. & Dunn, J. (2006). Are sibling relationships protective? A longitudinal study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 48(2) , 167–175. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2006.01699.x>
- Germer, C. K., & Neff, K. D. (2013). Self-compassion in clinical practice. *Journal of Clinical Psychology*, 69(8), 856–867. <https://doi.org/10.1002/jclp.22021>
- Germer, C. (2009). *The Mindful Path To Self-Compassion: Freeing Yourself From Destructive Thoughts And Emotions*. Guilford Press.
- Gilbert, P. (2002). Evolutionary Approaches to Psychopathology and Cognitive Therapy. *Journal of Cognitive Psychotherapy: An International Quarterly*, 16, 263-294. <https://doi.org/10.1891/jcop.16.3.263.52515>
- Gilbert, P., & Procter, S. (2006). Compassionate mind training for people with high shame and self-criticism: Overview and pilot study of a group therapy approach. In *Clinical Psychology and Psychotherapy* (Vol. 13, Issue 6, pp. 353–379). <https://doi.org/10.1002/cpp.507>
- Ghorbani, N., Watson, P. J., Chen, Z., & Norballa, F. (2012). Self-Compassion in Iranian Muslims: Relationships With Integrative Self-Knowledge, Mental Health, and Religious Orientation. *International Journal for the Psychology of Religion*, 22(2), 106–118. <https://doi.org/10.1080/10508619.2011.638601>
- Gündüz, B. (2006). Öğretmenlerde akılcı olmayan inançların kişisel ve mesleki değişkenlere göre incelenmesi, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 7 Sayı:11 (s. 75- 95)
- Gülmez Ünsal, N. ,Ulus Uraz, T. (2010) Metropolde çeşitlenen hanehalkları ve konut, itü dergisi, Cilt: 9, Sayı: 1, (s. 54-64)

- Heffernan, M., Quinn Griffin, M. T., McNulty, S. R., & Fitzpatrick, J. J. (2010). Self-compassion and emotional intelligence in nurses. *International Journal of Nursing Practice*, 16(4), 366–373. <https://doi.org/10.1111/j.1440-172X.2010.01853.x>
- Hoffman, L. W. (1991). The Influence of the Family Environment on Personality: Accounting for Sibling Differences. In *Psychological Bulletin* (Vol. 110, Issue 2).
- Hunt, T. K. A., Slack, K. S., & Berger, L. M. (2017). Adverse childhood experiences and behavioral problems in middle childhood. *Child Abuse and Neglect*, 67, 391–402. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2016.11.005>
- İkiz, E., & Totan, T. (2012). üniversite öğrencilerinde öz-duyarlık ve duygusal zekânın incelenmesi *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 51-71
- Jennings, P. A. (2015). Early Childhood Teachers' Well-Being, Mindfulness, and Self-Compassion in Relation to Classroom Quality and Attitudes Towards Challenging Students. *Mindfulness*, 6(4), 732–743. <https://doi.org/10.1007/s12671-014-0312-4>
- Jopling, D. A. (2000). *Self-knowledge and the self*. New York: Routledge
- Kara (2019) Üniversite öğrencilerinde anne-baba bağlanması ile öz duyarlık düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi]
- Karaoğlu, E. (2019) Eating Attitudes and Traumatic Experiences: The Mediator Role of Self- Compassion and Emotion Regulation. (2019). *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology*, 1(3), 145–151. <https://doi.org/10.35365/ctjpp.19.1.18>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi : kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Yayınevi.
- Kirkpatrick, K. (2005) *Enhancing Self-Compassion Using a Gestalt Two-Chair Intervention*. Dissertation, Doctor of Philosophy, The University of Texas at Austin
- Kring, A. M., & Gordon, A. H. (1998). Sex differences in emotion: Expression, experience, and physiology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(3), 686–703. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.3.686>
- Korkmaz, B. (2018). Öz-Duyarlık: Psikolojik Belirtiler ile İlişkisi ve Psikoterapide Kullanımı. *Psikiyatride Guncel Yaklaşımlar - Current Approaches in Psychiatry*, 10(1), 40–58. <https://doi.org/10.18863/pgy.336489>

- Kraus S, Sears S. (2009) Measuring the immeasurables: development and initial validation of the self-other four immeasurables (SOFI) scale based on Buddhist Teachings on loving kindness, compassion, joy, and equanimity. *Soc Indic Res*, 92:169-181. [10.1007/s11205-008-9300-1](https://doi.org/10.1007/s11205-008-9300-1)
- Leary, M. R., Tate, E. B., Adams, C. E., Allen, A. B., & Hancock, J. (2007). Self-compassion and reactions to unpleasant self-relevant events: The implications of treating oneself kindly. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92(5), 887–904. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.92.5.887>
- Lorenz, K. (1966). Evolution and Modification of Behavior by. In Ginsburg BioScience (Vol. 16, Issue 10).
- Marta-Simões, Cláudia Ferreira, Ana L. Mendes (2018). “Self-Compassion: An Adaptive Link Between Early Memories and Women’s Quality of Life.” *Journal of Health Psychology*, 23(7): 929-938.
- MacBeth, A., & Gumley, A. (2012). Exploring compassion: A meta-analysis of the association between self-compassion and psychopathology. In *Clinical Psychology Review* (Vol. 32, Issue 6, pp. 545–552). <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2012.06.003>
- John-Steiner, V., & Mahn, H. (1996). Sociocultural approaches to learning and development: A Vygotskian framework. *Educational Psychologist*, 31(3-4), 191–206. https://doi.org/10.1207/s15326985ep3103&4_4
- Meriç, F. (2020) Şefkat Korkusu, Öz-Anlayış Ve Psikolojik Dayanıklılık: Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocukların Ebeveynleri Üzerine Bir Araştırma [Yüksek Lisans Tezi, Biruni Üniversitesi].
- Nacar E. (2018) Annelerin bağlanma stilleri ve stresle başa çıkma tarzları ile maternal bağlanmanın ilişkisi: öz duyarlılığın aracı rolü [Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi].
- Neff, K. D. (2003a). The Development and Validation of a Scale to Measure Self-Compassion. *Self and Identity*, 2, 223-250. <https://doi.org/10.1080/15298860309027>
- Neff, K. D. (2003b). Self-Compassion: An alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. *Self and Identity*, 2, 85-102. <https://doi.org/10.1080/15298860309032>

- Neff, K. D., & Dahm, K. A. (2015). Self-compassion: What it is, what it does, and how it relates to mindfulness. In B. D. Ostafin, M. D. Robinson, & B. P. Meier (Eds.), *Handbook of mindfulness and self-regulation* (pp. 121–137). Springer Science + Business Media. https://doi.org/10.1007/978-1-4939-2263-5_10
- Neff, K. D., & Vonk, R. (2009). Self-compassion versus global self-esteem: Two different ways of relating to oneself. *Journal of Personality*, 77(1), 23–50. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2008.00537.x>
- Neff, K. D., & Germer, C. K. (2013). A Pilot Study and Randomized Controlled Trial of the Mindful Self-Compassion Program. *Journal of Clinical Psychology*, 69(1), 28–44. <https://doi.org/10.1002/jclp.21923>
- Neff, K. D. (2011). *Self-compassion: The proven power of being kind to yourself*. New York: HarperCollins Publishers.
- Neff, K.D. (2011b). Self-compassion, self-esteem, and well-being. *Social and Personality Psychology Compass*, 5(1), 1–12.
- Nguyen TM, Bui TT, Xiao X, Le VH. The influence of self-compassion on mindful parenting: A mediation model of gratitude. *The Family Journal*. 2020;28(4):455-462. <https://doi.org/10.1177/1066480720950421>
- Öveç, Ü. (2007) Öz-Duyarlık İle Öz-Bilinç, Depresyon, Anksiyete Ve Stres Arasındaki İlişkilerin Yapısal Eşitlik Modeliyle İncelenmesi [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi].
- Özdamar, K., 2004. *Statistical Data Analysis with Package Programs: I* (in Turkish). Kaan Kitabevi, Genişletilmiş 5. Bası, Eskişehir, 279-340, 487- 504.
- Özyürek, A. (2004). Kırsal Bölge ve Şehir Merkezinde Yaşayan 5-6 Yaş Grubu Çocuğa Sahip Anne Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Pauley, G., McPherson, S. (2010), The experience and meaning of compassion and self-compassion for individuals with depression or anxiety. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 83, 129-143. doi: 10.1348/147608309X471000.
- Paquette, D., & Ryan, J. (2001). Bronfenbrenner's Ecological Systems Theory. (Piaget, 1954) The construction of reality in the child | Semantic Scholar

- Pepping, C. A., Davis, P. J., O'Donovan, A., & Pal, J. (2015). Individual Differences in Self-Compassion: The Role of Attachment and Experiences of Parenting in Childhood. *Self and Identity*, 14(1), 104–117. <https://doi.org/10.1080/15298868.2014.955050>
- Ross, N. D., Kaminski, P. L., & Herrington, R. (2019). From childhood emotional maltreatment to depressive symptoms in adulthood: The roles of self-compassion and shame. *Child Abuse and Neglect*, 92, 32–42. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2019.03.016>
- Santrock, J. W. (2020). *Yaşam Boyu Gelişim. Gelişim Psikolojisi*. Çev.Edt: Galip Yüksel. Nobel Yayınları.Ankara.
- Santrock, John W. (2021). *Çocuk Gelişimi: (Çev. A. Güre)*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5–14. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.5>
- Siegler, R. S., & Pyke, A. A. (2013). Developmental and individual differences in understanding of fractions. *Developmental Psychology*, 49(10), 1994–2004. <https://doi.org/10.1037/a0031200>
- Simões, D., Simões, S., Espírito-Santo, H., Simões, D., Marques, M. ve Lemos, L. (2016). Mental health, self-compassion, organizational virtuosity and commitment in workers from local administration. *European Psychiatry*
- Skinner, B F. *The Behavior of Organisms: An Experimental Analysis*. New York, London: D. Appleton-Century Company, Incorporated, 1938. Print.
- Stewart, R.B. (1983). Sibling attachment relationships: Child–infant interaction in the strange situation. *Developmental Psychology*, 19, 192–199.
- Soyer, U. (2010). *Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Öz Duyarlık Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi].
- Şahin, D. (2014) *Öğretmenlerin Öz Duyarlıklarının Psikolojik Sağlık Ve Yaşam Doyumu Açısından İncelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi].
- TEL, Dilek F. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumu Ve Öz Duyarlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*[Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi].

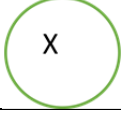

- Tel., F. D, Tuğba Sarı (2016). “Üniversite Öğrencilerinde Öz Duyarlılık ve Yaşam Doyumu.” *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (1): 292-304.
- TUNÇ DUYAR, P. (2022). İl Merkezi Ve Kırsal Kesimdeki Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Öz-Yeterlik Ve Öz-Şefkatlerinin Fen Başarısına Etkisi [Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi].
- Tüzün, O. & Sayar, K. (2006). Bağlanma kuramı ve psikopatoloji. *Düşünen Adam*, 19(1): 24-39.
- Ünal(2021) Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmaları Ve Öz Şefkat Düzeyinin, Duygu Düzenleme Güçlüğü İle İlişkisinin İncelenmesi [Yüksek lisans tezi, Gelişim Üniversitesi].
- Yarnell, L. M., Neff, K. D., Davidson, O. A., & Mullarkey, M. (2019). Gender Differences in Self-Compassion: Examining the Role of Gender Role Orientation. *Mindfulness*, 10(6), 1136–1152. <https://doi.org/10.1007/s12671-018-1066-1>
- Yıldız (2020) Erken Dönem Uyumsuz Şemaları İle Depresif Belirtiler Ve Öz-Duyarlık Arasındaki İlişki [Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi].
- Yılmaz, Taki M. (2009) Üniversite öğrencilerinin öz-anlayışları (self-compassion) ile anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi].
- Yılmaz ve Kesici(2014) , A., Ve, T., Sırasının, K., Öğrencilerinin Öz-Anlayışlarının, Ü., Etkisi, G., Taki, M., & Kesici, Y. *-Ş. (n.d.). OPUS © Türkiye Sosyal Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi.
- Watson, J. B., & Rayner, R. (1920). Conditioned Emotional Reactions. In *Journal of Experimental Psychology*: Vol. III, No. i.
- Whitfield, C. L., Dube, S. R., Felitti, V. J., & Anda, R. F. (2005). Adverse childhood experiences and hallucinations. *Child Abuse and Neglect*, 29(7), 797–810. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2005.01.004>
- Winnicott, D. W. (1971). *Playing and reality*. London, UK: Penguin.

EKLER

Ek-A. Etik Kurul Onay Belgesi

T.C	
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ	
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	
TEZ / ARAŞTIRMA / ANKET / ÇALIŞMA İZİNİ / ETİK KURULU İZİNİ TALEP FORMU VE ONAY TUTANAK FORMU	
ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
T.C. NOSU	
ADI VE SOYADI	CAN TORAMAN
ÖĞRENCİ NO	201810049
TEL. NO.	
E - MAİL ADRESLERİ	-
ANA BİLİM DALI	Psikoloji
HANGİ AŞAMADA OLDUĞU (DERS / TEZ)	Tez
İSTEKDE BULUNDUĞU DÖNEME AİT DÖNEMLİK KAYDININ YAPILIP-YAPILMADIĞI	18/10 / 2021 - GÜZ DÖNEMİ KAYDINI YENİLEDİM.
ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ BİLGİLER	
TEZİN KONUSU	OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN OLUMLU ÇOCUKLUK YAŞANTILARI İLE ÖZ DUYARLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ
TEZİN AMACI	Okul öncesi öğretmenlerinin öz duyarlıkları ile olumlu çocukluk yaşantıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi ve Okul Öncesi Öğretmenlerinde Öz Duyarlık ve olumlu çocukluk yaşantısının ne kadar önemli olduğu konusunda farkındalık oluşturmak .
TEZİN ÖZETİ	Bu araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinde çocukluk çağı olumlu yaşantıları ve öz duyarlığın ilişkisini incelemektir. Araştırmanın örneklemini Hatay ili merkez ve ilçelerinde yer alan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır..Kişisel bilgi formu kullanılıp, Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği, Öz duyarlık ölçeği uygulanıp korelasyonel olarak incelenecektir. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu", Çiçek ve Çeri (2021) tarafından Türkçeye uyarlanan "Çocukluk Çağı Olumlu Yaşantılar Ölçeği", Neff (2003b) tarafından geliştirilen, Akın ve diğerleri (2007) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Öz Duyarlık Ölçeği" kullanılmıştır.Araştırmada elde edilen veriler SPSS paket programında analiz edilecek. Fark testleri ve korelasyon testlerine tabi tutulacaktır.Çocukluk çağı olumlu yaşantıları ile öz duyarlık arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olması beklenmektedir. Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Öğretmenleri, Çocukluk Çağı Olumlu Yaşantıları, Öz Duyarlık.

ARAŞTIRMA YAPILACAK OLAN SEKTÖRLER/ KURUMLARIN ADLARI	<p>Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Hatayda çalışan okul öncesi öğretmenleri.</p>
İZİN ALINACAK OLAN KURUMA AİT BİLGİLER (KURUMUN ADI- ŞUBESİ/ MÜDÜRLÜĞÜ - İLİ - İLÇESİ)	<p>Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğü</p>
YAPILMAK İSTENEN ÇALIŞMANIN İZİN ALINMAK İSTENEN KURUMUN HANGİ İLÇELERİNE/ HANGİ KURUMUNA/ HANGİ BÖLÜMÜNDE/ HANGİ ALANINA/ HANGİ KONULARDA/ HANGİ GRUBA/ KİMLERE/ NE UYGULANACAKI GİBİ AYRINTILI BİLGİLER	<p>Hatay ili İlçelerinde yer alan okul öncesi öğretmenleriyle yapılacaktır. Kişisel bilgi formu kullanılıp, Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği, Öz duyarlık ölçeği uygulanıp koralasyonel olarak incelenecektir</p>
UYGULANACAK OLAN ÇALIŞMAYA AİT ANKETLERİN/ ÖLÇEKLERİN BAŞLIKLARI/ HANGİ ANKETLERİN - ÖLÇELERİN UYGULANACAKI	<p>Kişisel Bilgi Formu, Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği, Öz duyarlık ölçeği.</p>
EKLER (ANKETLER, ÖLÇEKLER, FORMLAR, ... V.B. GİBİ EVRAKLARIN İSİMLERİYLE BİRLİKTE KAÇ ADET/SAYFA OLDUKLARINA AİT BİLGİLER İLE AYRINTILI YAZILACAKTIR)	<p>1) EK 1: (1 adet 1 sayfa) Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği. 2) EK 2 (1 Adet 2 Sayfa) Öz duyarlık ölçeği 3) EK 3 (1 adet 2 sayfa) Sayfa Ölçek İzin Formları. 4) EK 4 (1 adet 1 sayfa) Kişisel Bilgi Formu.</p>

ÖĞRENCİNİN ADI - SOYADI: Can TORAMAN		ÖĞRENCİNİN İMZASI: Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.				
		TARİH: ... / ... / 20..				
TEZ/ ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRME SONUCU						
1. Seçilen konu Bilim ve İş Dünyasına katkı sağlayabilecektir.						
2. Anılan konu psikoloji faaliyet alanı içerisine girmektedir.						
1.TEZ DANIŞMANININ ONAYI	2.TEZ DANIŞMANININ ONAYI (VARSA)	ANA BİLİM DALI BAŞKANININ ONAYI	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜNÜN ONAYI			
Adı - Soyadı: Nurgül ÖZPOYRAZ	Adı - Soyadı: Mustafa KALE	Adı - Soyadı: Şükrü UĞUZ	Adı - Soyadı: Murat KOÇ			
Unvanı: Prof. Dr	Unvanı: Dr Öğretim Görevlisi	Unvanı: Prof. Dr	Unvanı: Doç. Dr			
İmzası :Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.	İmzası :Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.	İmzası :Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.	İmzası :Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.			
ETİK KURULU ASIL ÜYELERİNE AİT BİLGİLER						
Adı - Soyadı: Şehnaz ŞAHİNKARAKAŞ	Adı - Soyadı: Yücel ERTEKİN	Adı - Soyadı: Deniz Aynur GÜLER	Adı - Soyadı: Mustafa BAŞARAN	Adı - Soyadı: Mustafa Tevfik ODMAN	Adı - Soyadı: Hüseyin Mahir FİSUNOĞLU	Adı - Soyadı: Jülide İNÖZÜ
Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.
İmzası :Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.	İmzası : Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.	İmzası :Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.	İmzası :Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.	İmzası :Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.	İmzası :Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.	İmzası :Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.
Etik Kurulu Jüri Başkanı - Asıl Üye	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi
OY BİRLİĞİ İLE						
OY ÇOKLUĞU İLE						
<p>Çalışma yapılacak olan tez için uygulayacak olduğu Anketleri/Formları/Ölçekleri Çağ Üniversitesi Etik Kurulu Asıl Jüri Üyelerince İncelenmiş olup, 24/ 11/ 2021 - 24 / 02 / 2022 tarihleri arasında uygulanmak üzere gerekli iznin verilmesi taraflarımızca uygundur.</p>						
<p>AÇIKLAMA: BU FORM ÖĞRENCİLER TARAFINDAN HAZIRLANDIKTAN SONRA ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ SEKRETERLİĞİNE ONAYLAR ALINMAK ÜZERE TESLİM EDİLECEKTİR. AYRICA FORMDAKİ YAZI ON İKİ PUNTO OLACAK ŞEKİLDE YAZILACAKTIR.</p>						

Ek-B.Bilgilendirilmiş Onam Formu

Sayın Katılımcımız Katılacağımız bu çalışma, ‘‘OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN OLUMLU ÇOCUKLUK YAŞANTILARI İLE ÖZ-DUYARLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ’’ adıyla, Çağ Üniversitesi Psikoloji Yüksek Lisans Öğrencisi Can TORAMAN tarafından Prof. Nurgül ÖZPOYRAZ Ve Doç. Dr. Mustafa KALE danışmanlığında 2021-2022 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır. Araştırmanın Hedefi: Okul Öncesi Öğretmenlerinde Öz Duyarlık ve olumlu çocukluk yaşantısının ne kadar önemli olduğu konusunda farkındalık oluşturmak. Araştırmanın Nedeni: Tez çalışması Araştırmanın Yapılacağı Yerler: Hatay MEM bağlı okul öncesi kurumları ve online Araştırma Uygulaması: Anket Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve okul yönetiminin izni ile gerçekleşmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çalışmada sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Veriler sadece araştırmada kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Uygulamalar, kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakabilirsiniz. Katılımı onaylamadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla, Araştırmacı: Can TORAMAN

İletişim Bilgileri :

Yukarıda bilgileri bulunan araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

Ek –C. Kişisel Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz: ( ) Kadın ( ) Erkek
3. Medeni Durumunuz: ( )Evli ( )Bekar
4. Eğitim Düzeyiniz: ( )Ön lisans ( )Lisans ( )Lisansüstü.
- 5.Çocukluğun Geçtiği Aile Tipi ( )Çekirdek, ( )Geniş,( )
Tek Ebeveynli,( )Geçiş(Geçekondu)
6. Çocukluğunuzun Geçtiği Yer ( ) Kır, ( ) Kent
8. Doğum Sırası? ( ) Tek Çocuk, ( ) Küçük Kardeş, ( ) Ortanca Kardeş, ( ) Büyük Kardeş
9. Kaç kardeşsiniz? ( )Tek ( )2 ( )3 ( )4 ( )5+

Ek-D. Olumlu Çocukluk Yaşantıları Ölçeği

LÜTFEN Aşağıda verilen ifadeleri 18 yaşından önceki yaşantı ve duygularınıza göre cevaplandırın. 1 HİÇBİR ZAMAN, 2 NADİREN, 3 BAZEN, 4 ÇOĞU ZAMAN ve 5 HER ZAMAN şıklarından sizin çocukluğunuz için en uygun seçeneği işaretleyiniz.

- 1) Ailenizle, duygularınız hakkında hangi sıklıkta konuşabiliyor dunuz? 1 2 3 4 5
- 2)Zor zamanlarda ailenizin yanınızda olduğunu hangi sıklıkta hissediyor dunuz? 1 2 3 4 5
- 3)Çocukluk döneminizin ne kadarında sizi evinizde güvende ve korunmuş hissettiren bir yetişkin vardı? 1 2 3 4 5
- 4)Çevrenizde hangi sıklıkta anne ve babanızın dışında sizinle gerçekten ilgilenen en az iki yetişkin oldu? 1 2 3 4 5
- 5)Arkadaşlarınız tarafından ne kadar sık desteklendiğinizi hissediyor dunuz? 1 2 3 4 5
- 6)Hangi sıklıkta kendinizi okuduğunuz liseye ait hissediyor dunuz? 1 2 3 4 5
- 7)Geleneksel ve toplu etkinliklere katılmaktan hangi sıklıkta keyif alırdınız? 1 2 3 4 5

Ek-E. Öz-Duyarlık Ölçeği

Bu ölçek bilimsel bir çalışma için hazırlanmıştır. Sizden istenilen bu ifadeleri okuduktan sonra kendinizi değerlendiriniz ve size en uygun seçeneğin karşısındaki kutucuğu seçmenizdir. Her sorunun altında bulunan ; (1) Hiç bir zaman, (2) Nadiren, (3) Sık sık, (4) Genellikle ve (5) Her zaman anlamına gelmektedir. Lütfen her ifadeye mutlaka TEK yanıt veriniz ve kesinlikle BOŞ bırakmayınız (zaten sistem uyarı verecektir). En uygun yanıtları vereceğinizi ümit eder katkılarınız için teşekkür ederim.

- 1 Bir yetersizlik hissettiğimde, kendime bu yetersizlik duygusunun insanların birçoğu tarafından paylaşıldığını hatırlatmaya çalışırım. 1 2 3 4 5
- 2 Kişiliğimin beğenmediğim yönlerine ilişkin anlayışlı ve sabırlı olmaya çalışırım.
1 2 3 4 5
- 3 Bir şey beni üzdüğünde, duygularıma kapılıp giderim. 1 2 3 4 5
- 4 Hoşlanmadığım yönlerimi fark ettiğimde kendimi suçlarım. 1 2 3 4 5
- 5 Benim için önemli olan bir şeyde başarısız olduğumda, kendimi bu başarısızlıkta yalnız hissederim. 1 2 3 4 5
- 6 Zor zamanlarımda ihtiyaç duyduğum özen ve şefkati kendime gösteririm.
1 2 3 4 5
- 7 Gerçekten güç durumlarla karşılaştığımda kendime kaba davranırım.
1 2 3 4 5
- 8 Başarısızlıklarımı insanlık halinin bir parçası olarak görmeye çalışırım.
1 2 3 4 5
- 9 Bir şey beni üzdüğünde duygularımı dengede tutmaya çalışırım.
1 2 3 4 5
- 10 Kendimi kötü hissettiğimde kötü olan her şeye kafamı takar ve onunla meşgul olurum. 1 2 3 4 5
- 11 Yetersizliklerim hakkında düşündüğümde, bu kendimi yalnız hissetmeme ve dünyayla bağlantımı koparmama neden olur. 1 2 3 4 5
- 12 Kendimi çok kötü hissettiğim durumlarda, dünyadaki birçok insanın benzer duygular yaşadığını hatırlamaya çalışırım. 1 2 3 4 5
- 13 Acı veren olaylar yaşadığımda kendime kibar davranırım.
1 2 3 4 5
- 14 Kendimi kötü hissettiğimde duygularıma ilgi ve açıklıkla yaklaşmaya çalışırım.
1 2 3 4 5

- 15 Sıkıntı çektiğim durumlarda kendime karşı biraz acımasız olabilirim.
1 2 3 4 5
- 16 Sıkıntı veren bir olay olduğunda olayı mantıksız biçimde abartırım.
1 2 3 4 5
- 17 Hata ve yetersizliklerimi anlayışla karşılarım. 1 2 3 4 5
- 18 Acı veren bir şeyler yaşadığımda bu duruma dengeli bir bakış açısıyla yaklaşmaya çalışırım. 1 2 3 4 5
- 19 Kendimi üzgün hissettiğimde, diğer insanların çoğunun belki de benden daha mutlu olduklarını düşünürüm. 1 2 3 4 5
- 20 Hata ve yetersizliklerime karşı kınayıcı ve yargılayıcı bir tavır takınırım.
1 2 3 4 5
- 21 Duygusal anlamda acı çektiğim durumlarda kendime sevgiyle yaklaşırım.
1 2 3 4 5
- 22 Benim için bir şeyler kötüye gittiğinde, bu durumun herkesin yaşayabileceğini ve yaşamın bir parçası olduğunu düşünürüm. 1 2 3 4 5
- 23 Bir şeyde başarısızlık yaşadığımda objektif bir bakış açısı takınmaya çalışırım.
1 2 3 4 5
- 24 Benim için önemli olan bir şeyde başarısız olduğumda, yetersizlik duygularıyla kendimi harap ederim. 1 2 3 4 5
- 25 Zor durumlarla mücadele ettiğimde, diğer insanların daha rahat bir durumda olduklarını düşünürüm. 1 2 3 4 5
- 26 Kişiliğimin beğenmediğim yönlerine karşı sabırlı ve hoşgörülü değilimdir.
1 2 3 4 5

Ek-F. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü Tez Etik Kurulu İzin İstek Yazısı

**T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
ÇAĞ UNIVERSITY**

Sayı : 23867972/ *65*
Konu : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Kararı Alınması İhk. 24.11.2021

REKTÖRLÜK MAKAMINA

İlgi: 09.03.2021 tarih ve E-81570533-050.01.01-2100001828 sayılı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu konulu yazınız.

İlgi tarihli yazınız kapsamında Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesindeki Lisansüstü Programlarda halen tez aşamasında kayıtlı olan **Can Toraman** isimli öğrencimize ait tez evrakları "Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Onayları" alınmak üzere Ek'te sunulmuş olduğunu arz ederim.

Doç. Dr. Murat KOÇ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Eki: 1 Adet öğrenciye ait tez evrakları listesi.

Ek-G. Çağ Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma Ve Yayın Etiği Kurul İzni Yazısı

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : E-81570533-044-2100008681

02.12.2021

Konu : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurul İzni Hk.

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi : a) 24.11.2021 tarih ve 23867972/65 sayılı yazınız.
b) 24.11.2021 tarih ve 23867972/66 sayılı yazınız.
c) 16.11.2021 tarih ve 23867972/57 sayılı yazınız.
ç) 26.10.2021 tarih ve E-23867972-050.01.04-2100008866-44 sayılı yazınız.
d) 25.10.2021 tarih ve E-23867972-050.01.04-2100008827-45 sayılı yazınız.
e) 28.10.2021 tarih ve E-23867972-050.01.04-2100008956-46 sayılı yazınız.
f) 12.11.2021 tarih ve 23867972/48 sayılı yazınız.
g) 12.11.2021 tarih ve 23867972/47 sayılı yazınız.
ğ) 26.11.2021 tarih ve 23867972/76 sayılı yazınız.

İlgi yazılarda söz konusu edilen Can Toraman, Meltem Bulut Korkmaz, Duygu Üvey, İlayda Boru, Yasemin Ertürk, Fatma Kayıklık, İlmittin Taşdemir, Yakup Başak, Polen Boyacı, Bahar Aksoy Göğüs, Hilal İçen, Esra Çetinkaya, Ayşe Duman ve Merih Özbayrak isimli öğrencilerimizin tez evrakları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulunda incelenerek uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Ünal AY
Rektör

**Ek-H. Çağ Üniversitesi Tez Anket İzni İçin Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğüne
İzin İstek Yazısı**

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sayı : E-23867972-044-2100009801
Konu : Can TORAMAN'ın Tez Anket İzni
Hk.

06.12.2021

DAĞITIM YERLERİNE

Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programında kayıtlı Can TORAMAN isimli öğrencimiz, "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Olumlu Çocuk Yaşantıları ile Öz Duyarlılık Arasındaki İlişki" konulu tez çalışmasını Üniversitemiz öğretim üyesi 1.Tez danışmanı Prof. Dr. Nurgül ÖZPOYRAZ, 2.Tez Danışmanı Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KALE danışmanlığında halen yürütmektedir. Adı geçen öğrenci tez çalışmasında Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde görev yapan tüm okul öncesi öğretmenlerini kapsamak üzere kopyası Ek 'lerde sunulan anket uygulamasını yapmayı planlamaktadır. Üniversitemiz Etik Kurulunda yer alan üyelerin onayları alınmış olup, gerekli iznin verilmesi hususunu bilgilerinize sunarım.

Prof. Dr. Ünal AY
Rektör

Ek : Tez Etik Kurul Onay Dosyası.

Dağıtım:
Gereği:
HATAY İL MİLLİ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜNE

Bilgi:
Hatay Valiliğine

Ek-I. HATAY İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ ÖLÇEK UYGULAMA İZİN YAZISI

T.C.
HATAY VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-32889839-605.01-39424736
Konu : Can TORAMAN'ın
Araştırma İzin Onayı

20.12.2021

VALİLİK MAKAMINA

Mersin Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Psikoloji Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Can TORAMAN, "**Okul Öncesi Öğretmenlerinin Olumlu Çocuk Yaşantıları ile Öz Duyarlılık Arasındaki İlişki**" konulu tez çalışmasını yapmayı talep etmektedir.

Söz konusu çalışmanın "Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 21.01.2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 ve 2020/2 nolu Araştırma Uygulama İzinleri Genelgesine" uygun olduğundan, ilgilinin araştırmanın Müdürlüğümüzün izni ile denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, elde edilen verilerin kamuoyu ile paylaşılmadan önce Müdürlüğümüzün ilgili birimine iletilmesi ve onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının kullanılması koşuluyla; İlimize bağlı tüm ilçelerde görev yapan okulöncesi öğretmenlerine yönelik <http://meb.ai/JzOehA> link adresindeki anket uygulama çalışması yapmasını, olurlarınıza arz ederim.

Mahmut SABAH
İl Millî Eğitim Şube Müdürü

OLUR

Mesut ÇERKO
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdür V.

T.C.
HATAY VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-32889839-605.01-39471934
Konu : Can TORAMAN'ın
Araştırma İzin Onayı

21.12.2021

.....KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Mersin Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Can TORAMAN, "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Olumlu Çocuk Yaşantıları ile Öz Duyarlılık Arasındaki İlişki" konulu tez çalışması ile ilgili araştırma izin onayı ekte gönderilmiştir. Bilgi ve gereğini rica ederim.

Mesut ÇERKO
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdür V.

Ek:
1- Valilik Onayı (1 sayfa)
2- Onaylı Veri Toplama Açıları (5 sayfa)

Dağıtım:
Tüm Kaymakamlıklara
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)